

اگر صلح مردمی شود،

چه می شود؟!

بجز اصلاح اراده و گریز ندارم بوی ۸۸

ماهانر

اقتصاد

سیاسی، فرهنگی و اقتصادی میانشته

دویم نشراتی پراو، اوومه گنه، د ۱۳۹۸ لمریز کال د عقرب میاشت ۱۳۴۱ هـ ق ربیع الاول د ۲۰۱۹ م نومبر میاشت

دهوا ککړتیا

له جگړې زیاته قرباني له افغانانو اخلي

داکتر احمد عبید مجددي:

بیش از ۹۰ درصد مریضان در کشور تداوی می شوند

په دين کې سختي مه کوئ!

منځلاريتوب او د وسط دريځ خپلول د نږدې والي او يووالي له مهمو اسبابو څخه شميرل کيږي چې اسلامي دعوتگر بايد ورته کلکه پاملرنه وکړي. اسلامي دعوتگر بايد له ډير ټينگار او سخت نيولو څخه په کلکه ځان وژغوري ځکه چې نبي کریم صلی الله عليه وسلم خپل ملگري اصحاب له دې کاره وپرولي، ابن مسعود په دې هکله د نبي کریم صلی الله عليه وسلم څخه داسې روايت کړی چې وايي: (هک الممتنعون) تجاوزگر او سخت نيوونکي هلاک شول، وايي چې دا ټکي يې درې ځلې تکرار کړل، کيدای شي دا ټکي د دوی د حالت څخه اخبار يا هم بشيرا وشميرل شي.

(متنطعون) لکه څرنگه چې امام نووي وايي: ډير ژور تلونکو، ټينگار کوونکو او د حدودو څخه وتونکو ته ويل کيږي چې تل په خپلو اقوالو او افعالو کې له حده تيری کوي او د منځلاريتوب او وسطيت څخه گام مخکې ځي. همدا خبره د عمر رضی الله عنه حديث هم تاييدوي چې وايي: (لن تزالوا بخير ما عجلتم الفطر، و لم تنطعوا تنطع اهل عراق) تل به په خیر کې ياست ترهغې چې په روژه ماتي کې عجله کوئ او تکلف او زياتی نه کوئ لکه څنگه چې د عراق خلک په خپلو اقوالو او افعالو کې تکلف او زياتی کوي.

ابن مسعود وايي: (اياکم والتنطع والاختلاف...) پام چې په خپلو خبرو او کارونو کې زياتی او ټينگار ونه کړئ او په خپلو منځو کې دښمنی ته لاس وا نه چوئ.

يعنې د مختلفو قرأتونو په تړاو په خپلو کې سره کې نوزئ، ځکه چې د ټولو قرأتونو مرجع يوه ده او ټول ريښتيني دي. ځينو علماوو ويلي چې د (متنطعون) څخه مراد: هغه په عبادتونو کې ډير ټينگار کوونکي دي تردې چې همدا ډير ټينگار او زياتی يې د شريعت له قوانينو څخه باسې، او شيطان له دې فرصت څخه په گټې اخيستو هغه په رنکارنگ وسوسو کې را گيروي. ډير خلک خپل وخت د داسې مسايلو په څيرلو ضايع کوي چې شريعت يوازې ايمان راوړل پرې لازم گڼي پرته له دې چې له کيفيت څخه يې څوک پوښتنه وکړي، داسې مسايل چې په دې ژوندۍ نړۍ کې نشي حس کيدلی لکه د قيامت په اړه پوښتنې کول، د روح څرنگوالی پلټل، يا د دې امت د ژوند په هکله رنکارنگ خبرې کول او ديتنه ورته نور داسې مسايل، چې پرته له نقل څخه عقل ورته لاره نه لري.

که دا ټول په يوه ټکي کې را ونغاړو نو ويلی شو چې دا هغه حرج او سختي ده کوم چې رب تعالی په دغه دين کې نفی کړې او ويلي يې دي چې دا دين په آسانی او زيري ورکولو ولاړ دی نه په سختۍ او نفرت خورولو.

ابن عباس رضی الله عنه د نبي کریم صلی الله عليه وسلم څخه روايت کړی چې وايي: (پام چې په دين کې زياتی ونه کړی، ځکه چې ستاسې نه مخکې خلک په همدې هلاک شول چې په خپلو دينونو کې به يې زياتی کولو) د منځلارې او وسط څخه به يې پښې اوږدولې.

پرتله له شکه چې په ديني امورو کې زياتی او ډير ټينگار کول ډير واړه مسايل غټ معرفي کوي او په اړه يې تشدد را منځته کيږي او د هر مخالف په وړاندې سخت دريځ ضرور شميرل کيږي، دا ټول په داسې حال کې چې آساني او پښنه تل په داسې مسايلو کې د نيرديکت او يووالي سبب گرځي. د نبي کریم صلی الله عليه وسلم اصحابو کرامو په فرعي مسايلو کې هيڅکله د يو بل سره اختلاف کول نه خوښول، هيڅکله يې هم په اختلافي او اجتهادي مسايلو کې څوک گرم نه شميرل.

د دکتور يوسف القرضاوي له ليکنې څخه

اصلاح ملی را از اینجا بدست آورید:

کابل: تايمني، چهار راهی حاجی محمد داد، سرک ۴، دفتر مرکزی جمعیت اصلاح. موبایل: ۰۷۸۰۷۴۱۳۱۲

کابل: کوته سنگی، سرک سیلو، بلاک های شاداب ظفر، انتشارات اصلاح افکار. موبایل: ۰۷۷۸۱۹۱۳۸۲

کابل: شهرنو، چهارراهی انصاری، کتاب فروشی رسالت. تیلیفون: ۰۴۰۲۲۰۳۳۵۹

کابل: انتشارات مستقبل مقابل بلاک های شاداب ظفر

کابل: کمپیوتر فروشی اکاموي جاده نادر بشتون، مارکت الله نظر، منزل ۲ دوکان ۲۳، موبایل ۰۷۹۹۳۹۰۸۱۹

کابل: ده افغانان، کتاب فروشی بیهقی

کابل: انتشارات بنیاد علمی و فرهنگی مسجد جامع پل خشتی موبایلها: ۰۷۹۹۰۱۱۱۱ / ۰۷۵۲۲۲۲۲۲

ننګرهار: جلال آباد، چهل متره سرک، د سيد اکرام دوکانونه، د ماشومانو زور مسخس ته څېرمه د جمعيت اصلاح ساحوي دفتر. تيليفون: ۰۷۰۰۶۳۲۴۸۰

ننګرهار: جلال آباد: اسحاقزی مارکیټ، لاندې منزل، اصلاح افکار. تيليفون: ۰۷۹۳۷۷۸۸۸۱

کندهار: نوی ښار، د هرات سرک، د سرې جامع غرب طرف ته سوري مېنه د امام ابوحنيفه (رح) تعليمي او کلتوري مرکز د جمعيت اصلاح ساحوي دفتر. تيليفون: ۰۷۰۵۲۳۰۵۸۳

لغمان: مهرلام ښار، حمزه مارکیټ. تيليفون: ۰۷۷۵۶۷۶۰۹۹

هرات: سرک باغ آزادی، ابتدای جاده محبس ابن سینا انجمن اخلاق و معرفت. موبایل: ۰۷۸۵۲۶۳۷۷۳

– ۰۴۰۲۳۷۰۱۲

بلخ: گذر استالفي ها، عقب لیسۀ خانه نور، دفتر ساحوی جمعیت اصلاح. موبایل: ۰۷۸۸۸۰۴۰۵۵

کندهار: شهرکندهار، جاده ولایت، کوچه حاجی میری، پوهنتون سلام. ۰۷۸۷۷۰۳۷۲۴

بغلان: پلخمری، مارکیټ اتفاق کتاب و قرطاسیه فروشی رسالت موبایلها: ۰۷۷۷۴۷۶۴۶۹ / ۰۷۰۰۵۸۹۸۵۷

لوګر: محمد آغه، واغجان بازار، پهلوی کلینیک حسین خیل. موبایل: ۰۷۷۵۴۳۸۷۶

لوګر: مرکز، مدینه مارکیټ سرک مسجد جامع، کتاب فروشی سادات، سید عبدالحمید هاشمی، موبایل: ۰۷۰۰۴۴۹۸۸۱

پکتیا: دگردیزښار، مرکزی چوک، دنی نمایندگی. وحیدالله: ۰۷۷۹۲۱۳۸۲۲

خوست: افغان ټاور شاته، خوست مرکزی طبي لابراتوار دوهم پور د جمعيت اصلاح ساحوي دفتر: ۰۷۹۹۱۷۴۵۴۶ / ۰۷۷۷۱۷۴۵۴۶

تخار: آموزشگاه علمی رسالت- واقع چهار راهی تیل فروشی- تیل فروشی سابقه. ۰۷۷۹۶۳۴۱۹۲

بدخشان: فیض آباد: ۰۷۰۷۸۳۱۳۶۴ / ۰۷۷۵۲۷۰۵۰۸

زابل: قلات، عمومی جاده، د تجارانو کوڅه د غوثی رهنمای معاملات ترڅنگ، شمېره: ۰۷۷۳۵۸۰۲۰۹ / ۰۷۰۶۵۲۷۱۸۶

فراه: قلعه ارباب - جنوب چهارراهی مولوی - مرکز علمی فرهنگی توحید. موبایل: ۰۷۹۹۸۴۳۶۱۱

نیمروز: شهر زرنج، کوچۀ افغانستان بانک، جنب ریاست زراعت، دفتر جمعیت اصلاح: ۰۷۹۶۳۰۹۱۴۰

قیمت یک شماره ۲۰ افغانی

سرماله

اگر صلح مردمی شود، چه می‌شود؟!

افغان‌ها طی بیش از چهار دهه جنگ و خشونت جاری در کشور شان، که تا اکنون نزدیک به سه ملیون کشته، به همین پیمان‌ها و حتا بیشتر ازین زخمی و معلول و معیوب، هزاران هزار بیوه و یتیم و نزدیک به شش ملیون آواره و بی سرپناه در داخل و خارج کشور، ملیاردها دالر خسارات مالی و رکود و ورشکستگی جبران ناپذیر اقتصادی که همه و همه در اثر تجاوز، اشغال و مداخلات بیرونی سازمان یافت و برین ملت بیچاره تحمیل شد.

بنا برین، در طول این مدت به تجربه گرفتیم که هیچ متجاوز و بیگانه‌ای اراده‌ی خیر برین کشور و مردم نداشته، نه در جنگ آرزوی فتح و ظفر ما را دارد و نه هم در صلح به آسایش و رفاه ما می‌اندیشند؛ به همه اهداف و برنامه‌های شان در راستای تحقق اهداف استعماری و رقابت‌های سیاسی- استخباراتی خود شان است و به هر بهانه‌ی می‌کوشند تا همیشه آب خیت باشد و ماهی‌های با قلیور نفس شان بگیرند. از تجاوز انگلیس تا شکست مذبوحانه اش گرفته تا لشکرکشی‌های جابرانه‌ی اتحاد جماهیر شوروی و اینک هم حضور سیاسی- نظامی آمریکایی‌ها هیچ یک در مسیر منافع این ملت گامی بر نمی‌دارند و حتا ایادی و نمایندگان سیاسی شان که بر اریکه‌ی قدرت درین خاکدان تکیه می‌زنند، جز تطبیق پالسی‌های سیاسی- استخباراتی و اهداف تباه کن اربابان شان برنامه‌ی برای عمران و آبادی این خاک ندارند و حتا داشتش، جز به اجازه‌ی غولان سیاست، برای شان مقدور نیست. حالا که صلح برای ملت است و قربانیان اصلی جنگ را همین ملت و مردم بیچاره و مظلوم افغانستان تشکیل می‌دهند، ضرورت است تا این پروسه نیز به ملت سپرده شود و به دور از اغراض سیاسی سیاسیون و نمایندگان استخبارات بیرونی و سفارت‌خانه‌های دشمن کیش روی دست گرفته شود. روی این ملحوظ، بر ما و ملت ستم کشیده‌ی ماست، تا با درک شرایط بغرنج و پیچیده‌ی موجود، با همه قدرت و توان بخاطر خدا و این ملت جفا دیده و برای قطع جنگ و خاتمه‌ی بهانه‌های اشغال و تجاوز، گام‌های مؤثری را برداشته و لگام پروسه‌ی صلح را در دست بگیریم. تا شود که صلح را از گروگان اطراف ذی نفع استخباراتی بیرون کرده و قدمه‌های رو به پیش بعدی را در نوردیم. با همین امیدواری می‌توان گفت: که مردمی شدن صلح، علاوه برینکه این پروسه را از گروگان بیرون می‌کشد، مزایای ارزشمند دیگری نیز در پی دارد.

با مردمی شدن پروسه‌ی صلح، می‌توان بهانه‌ی خورد و بردهای مالی تحت عنوان شورای صلح و پروسه‌ی صلح را به حد اقل رساند؛ اهداف استخباراتی کشورهای ابرقدرت و همسایه‌های مغرض را ازین روند تا فیصدی خیلی بلندی می‌توان عقب زد.

مردمی شدن صلح، هرچند مایوسیت بالایی را به سیاست مداران مغرض و استفاده جو به بار می‌آرد در یک کلام، مردمی شدن پروسه‌ی صلح، سر آغاز نه گفتن به اشغال و تجاوز، ستم و استفاده جویی و زور پروری و ثروت اندوزیست و بدون شک، پایان پروژه سازی‌های آرمان مقدس صلح جویانه‌ی ملت مجبور و بی دفاع افغانستان.

جمعیت اصلاح افغانستان

بخش فرهنگی و نشرات

ماهنامه
میاشتنی
سرماله

دست‌انداختن به قلم‌نویس

Email: eslahmilli@gmail.com

مدیر مسؤول

محمد شعیب قریشی

اعضای هیأت تحریر:

عبدالوهاب هاند
وحید الله مصلح

عبدالفتاح جواد
نیلاب رنجبر

شماره مسؤول توزیع: ۰۷۸۰۷۴۱۳۱۲

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح و انکشاف اجتماعی افغانستان
نوی کابل بانک

A/c No: 1001202080036 (Afghani)

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح و انکشاف اجتماعی افغانستان
نوی کابل بانک

A/c No: 1001201080036 (Dollar)

دیوار برلین چگونه فروپاشید؟

به مناسبت سی سالگی فروپاشی دیوار برلین

نصیر احمد نویدی

با دیموکراسی ندارند، تمایلاتی نژادپرستانه و ضد خارجی داشته در برابر مهاجرین موقف کاملاً دشمنانه دارند.

ضمن این مراسم، فرانک والتر اشتاین مایر، رئیس جمهور آلمان، در سخنرانی خود، ضمن ادای احترام به کشورهای همسایه‌ی آلمان گفت: «بدون شهامت و اراده‌ی آزادی‌خواهانه‌ی پولندی‌ها، مجارها، چک‌ها و سلواک‌ها، انقلاب‌های صلح‌آمیز اروپای شرقی و اتحاد آلمان، ممکن نبود «ولی، نه وی و نه هم بقیه سخنرانان از قربانی‌های مردم افغانستان در ارتباط به فروپاشی دیوار برلین ذکری نکردند. درحالی‌که مردم افغانستان با تقدیم یک و نیم میلیون شهید، و به قیمت ویران شدن ۹۰٪ از خاک و اقتصاد خویش، حاکمیت هفتاد ساله‌ی اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی را متزلزل ساخته، راه آزادی ملل دربند، به شمول آلمان شرقی و کشورهای دیگر اروپایی را فراهم نمودند. هرچند سفارت آلمان در کابل، در سایت مربوط به خود نوشته: «در این ماه (نوامبر)، ما سی امین سال گرد فروپاشی دیوار برلین را تجلیل می‌کنیم، قربانی‌های افغانستان هم در این روند نقش بازی کرده...» ولی از بزرگی این قربانی‌ها و قیمت گزافی که مردم ما تا هنوز هم به شکل کشته شدن ده‌ها تن از جوانان عزیز کشور همه روزه ادامه دارد، چیزی نگفته است.

دیوار برلین چگونه ایجاد شد؟

بعد از پایان جنگ جهانی دوم و در سال ۱۹۴۷م چهار کشور اصلی پیروز در جنگ جهانی دوم شامل شوروی، آمریکا، انگلستان و فرانسه، اقدام به تقسیم کشور شکست خورده‌ی آلمان به چهار بخش جداگانه نمودند. در آغاز این شهر توسط کمیسیون متشکل از هر چهار کشور

روز شنبه ۱۸ عقرب ۱۳۹۸ هـ ش مطابق ۹ نوامبر ۲۰۱۹م که مردم افغانستان و امت بزرگ اسلامی مصروف تجلیل از سالروز تولد باسعادت ناجی بشریت محمد مصطفی -صلی الله علیه وسلم- بودند، در آن سوی دیگر کره‌ی خاکی تعداد دیگری از انسان‌ها مصروف مراسمی کاملاً متفاوت بودند. آنجا در شهر برلین که روزگاری پایتخت آلمان نازی رایش چهارم بود، امت اروپایی سی امین سالروز شکستن دیوار برلین را جشن گرفتند. مراسم با گذاشتن گل در چاک‌های بقایای دیوار برلین توسط انگلا مرکل، صدراعظم جرمنی و تعدادی دیگر از زعمای اروپایی با سادگی گشایش یافت و تا چهار روز ادامه یافت.

خانم مرکل که خود در آن طرف دیوار آهنین یعنی برلین شرقی زاده شده است، در مراسم افتتاح از شکستن دیوار برلین به‌عنوان یک حادثه‌ی بزرگ در تاریخ اروپا یاد نموده اظهار داشت: «هیچ دیواری که مردم را جدا از هم نگاه دارد و آزادی‌شان را محدود کند ... آنقدر بلند نیست که نتوان آن را پایین آورد». خانم مرکل همچنین گفت: «ارزش‌هایی که اروپا بر پایه‌ی آن‌ها بنا شده - آزادی، دموکراسی، برابری و حاکمیت قانون- هیچ کدام بدیهی نیستند و هرکدام‌شان باید هرازگاهی احیا شوند و از آنها دفاع شود.»

خانم مرکل با اظهار تشویش در رابطه به دیموکراسی اروپا گفت: «هیچ عذری برای ما پذیرفته نیست و موظفیم سهم مان را برای آزادی و دیموکراسی انجام دهیم». این درحالیست، که جرمنی همانند برخی دیگر از کشورهای اروپایی با موجی از قدرت گرفتن احزاب راست افراطی روبه‌رو است. این احزاب ضمن اینکه میانه‌ی خوبی

رئیس جمهور خلقي، حفيظ الله امين را همراه با خانواده اش در تپه‌ی تاج بیک از بین برده به جای او ببرک کارمل از رهبران شاخه‌ی پرچم حزب ديموکراتيک خلق افغانستان را به قدرت رسانيدند، که روابط نزديکی با شوروی داشت. این هجوم با عکس العمل شديد مردم افغانستان مواجه گرديده و مردم را به طرف جهاد به‌خاطر آزادی وطن و دفاع از مقدسات زیر لوای تنظیم‌های

جدا شدند. دیوار برلین به عنوان اصلی ترین نماد جنگ سرد؛ با طول ۱۵۵ کیلومتر و ارتفاع ۳٫۶ متر که تنها ۴۵ کیلومتر آن از داخل شهر برلین عبور می‌کرد و به عنوان پرده‌ی آهنین مشهور شد، برای سه دهه یک ملت را به شکل بسیار غیر انسانی از هم جدا نموده بود. در طول سال‌هایی که دیوار برلین برپا بود ۱۲۵ نفر در پای آن کشته و حدود ۲۰۰ نفر نیز به شدت مجروح شدند.

اداره می‌شد و ریاست این کمیسیون هر ماه به عهده یکی ازین چهار کشور به اساس نوبت بود. بعداً فیصله شد قسمت شرقی شهر تحت کنترل نیروهای شوروی باقی بماند و قسمت غربی آن به صورت مشترک توسط سه دولت آمریکا، انگلیس و فرانسه اداره شود.

در سال ۱۹۴۸م کشورهای آمریکا، انگلیس و فرانسه بخش‌های تحت حاکمیت خود را یکپارچه کردند و جمهوری فدرال آلمان را که به آلمان غربی مشهور شد شکل دادند، که نواحی غربی شهر برلین نیز تحت سیطره‌ی آن قرار گرفت. در اکتبر ۱۹۴۹م اتحاد جماهیر شوروی در بخش تحت حاکمیت خود یک دولت کمونیستی روی کار آورد که منجر به شکل‌گیری جمهوری دموکراتیک آلمان به شمول نواحی شرقی شهر برلین شد. با آغاز جنگ سرد کشمکش‌ها بین شوروی و دولت‌های غربی بالا گرفت و در نهایت مرز بین آلمان شرقی و آلمان غربی بسته شد.

دراکتوبر ۱۹۶۱م، نیروهای نظامی آلمان شرقی در یک اقدامی غافل گیرانه، خیابان‌های منتهی به نقاط مرزی با برلین غربی را محاصره کردند و کارگران در مرز مشغول ساختن دیوار شدند. با ایجاد این دیوار ارتباط بین بخش‌های شرقی و غربی شهر کاملاً قطع و بسیاری از خانواده‌ها که در مناطق مختلف شهر زندگی می‌کردند تا سال ۱۹۸۹م برای مدت ۲۸ سال از یکدیگر

ما همه‌ی هستی مادی و معنوی خود را در جهاد علیه اتحاد شوروی به داو گذاشتیم تا دنیا را از شر اهریمن جنگ و یک ابر قدرت جنگ طلب در امان بسازیم؛ اما افسوس که دیگران دست به دست هم دادند، تا به تداوم جنگ در کشور ما همکاری

نمایند میان آن‌ها ۸ زن نیز وجود داشته‌است.

جهادی که بیشتر شان در پاکستان مستقر بودند؛ سوق نمود. علاوه برین، هزاران تن از جوانان کشورهای اسلامی بنا بر اشتراک عقیده با مردم افغانستان به نیت جهاد علیه اشغال شوروی راهی افغانستان گردیده در کنار مجاهدین افغانستان در سنگر جهاد علیه قشون سرخ قرار گرفتند. علاوه برین، مؤسسات بی شمار اسلامی و غربی مصروف تقدیم خدمات صحی، تعلیمی و خیری برای مهاجرین افغان گردیدند. درین میان کشورهای غربی به رهبری امریکا و تعداد زیادی از حکومت‌های کشورهای اسلامی به شمول عربستان سعودی، ایران و پاکستان

در بین سال‌های ۱۹۶۱ تا ۱۹۸۹ حدود ۵ هزار نفر موفق شدند به برلین غربی فرار کنند. بیشتر فراری‌ها به زمانی برمی‌گردد، که تنها حصار بین دو بخش شهر سیم‌های خاردار بود. همچنین بعضی‌ها از طریق پنجره‌های آپارتمان‌های کنار مرز به آن طرف حصارها رفتند. بعد از احداث دیوار، فرار از طریق تونل‌های مترو، سیستم فاضلاب و حفر تونل انجام می‌شد.

نقش افغان‌ها در فرو پاشی دیوار برلین

قشون سرخ اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی به تاریخ ۶ جدی ۱۳۵۸ ه ش (۲۷ دسامبر ۱۹۸۹ م) به افغانستان حمله کرد،

نیز با تقدیم کمک‌های مالی، تسلیحاتی و انسانی در کنار مجاهدین ایستادند. در جبهه‌ی سیاسی نیز اجماع جهانی (به استثنای کشورهای محدود) به وجود آمد، که اساس آن را محکوم ساختن تجاوز شوروی و جنایات آن در افغانستان و حمایت از مجاهدین افغانستان به عنوان نیروی تجاوز شکن و نمایندگان واقعی مردم افغانستان تشکیل می‌داد.

شکست اتحاد شوروی؛ به مثابه سرآغاز فروپاشی دیوار برلین

حمایت همه جانبه‌ی جامعه‌ی جهانی از یک طرف و اتحاد و همبستگی مردم افغانستان و قربانی‌های بی‌دریغ ایشان از سوی دیگر؛ توان مقاومت از ابر قدرت وقت (اتحاد جماهیر شوروی) را سلب نمود. پس از آن که میخائیل گورباچف زمام امور اتحاد شوروی را به دست گرفت؛ خواست با افزایش نیروهای اتحاد شوروی و تشدید حملات بالای مجاهدین، به جنگ افغانستان نقطه‌ی پایان بگذارد. اما به زودی متوجه شد که پیروزی بر افغان‌ها از طریق جنگ ممکن نیست؛ همان بود که راه مذاکره و صلح را در پیش گرفته با امضای پیمان صلح ژنیو در اپریل ۱۹۸۸ م؛ عقب نشینی تدریجی نیروهای نظامی شوروی از افغانستان را آغاز کرد، که تا یک سال تکمیل گردید. با خروج آخرین سرباز شوروی از خاک افغانستان در ۱۵ فبروری ۱۹۸۹ م (۲۶ دلو ۱۳۶۷ ه.ش) دیگر جهان متقاعد شده بود که اتحاد بزرگ جماهیر شوروی در افغانستان شکست خورده

است. این شکست، بعداً الهام بخش تمام خیزش‌ها و قیام‌های مردمی در آسیای میانه و اروپای شرقی گردید.

هرچند تا این‌دم هنوز حکومت دست نشانده‌ی شوروی در کابل بر حال بود و مجاهدین افغان هنوز به پیروزی کامل نرسیده بودند؛ اما با خروج مفتضحانه‌ی نیروهای شوروی از افغانستان دیگر در پنجه‌ی آهنین کشور شوراها، توان دیروزی آن باقی نمانده بود. همان بود ملت‌های دربند و اسیر، که سال‌ها به عنوان اقمار استعمار سرخ در غلامی و استبداد به سر می‌بردند؛ یکی پی دیگری قد علم نموده علم آزادی خواهی را بلند نمودند. مردم آلمان شرقی آن وقت که بیش از دیگر ملت‌ها، رنج بردگی، فقر و استبداد کمونیستی را تجربه نموده بودند؛ در اواخر سال ۱۹۸۹ م دست به تظاهرات وسیع علیه آخرین حکمران کمونیست؛ اریش هونکر زده و به انتقاد از رهبران کشور پرداختند. با گسترش تظاهرات، رژیم دیکتاتور مجبور به عقب نشینی در برابر مردم گردیده، با دل خواسته وعده نمود، که آزادی‌های مردم را تأمین نموده و دیوار برلین را برخواهد داشت. بالاخره به تاریخ ۹ نوامبر معترضین خود به شکستن دیوار آغاز نموده شکافی در آن ایجاد نمودند، که باعث فرار هزاران تن از برلین شرقی به برلین غربی گردید.

شکستادن قهری دیوار برلین معنویات نظام حاکم در آلمان شرقی را به شدت درهم کوفت و توان مقاومت در برابر خیزش‌های مردمی را از آن‌ها گرفت. یک‌ماه بعد از فروپاشی دیوار

برلین، آلمان شرقی از هم فروپاشید و بعد از آن دولت‌های بلوک شرقی یکی پی دیگری سقوط کردند، تا این‌که در سال ۱۹۹۱ م «جنگ سرد» رسماً پایان یافته اعلان شد.

افغان‌ها اگر در فروپاشی دیوار برلین نقش مستقیم نداشتند؛ بدون شک در آزاد سازی ملت‌های دربند اروپایی و آسیایی زیر سلطه‌ی شوروی و فروپاشی این دیوار؛ نقش غیر مستقیم کلانی ایفا کردند؛ چرا که مقاومت دلیرانه‌ی مردم افغانستان و قربانی‌های بی‌دریغ شان علیه یک دهه اشغال شوروی بود، که به نقش اتحاد شوروی به عنوان یک ابر قدرت نقطه‌ی پایان گذاشته، طلسم بلاک کمونستی را درهم شکست. افغان‌ها یک دهه از ۱۹۷۸ م تا ۱۹۸۹ م به خاطر نجات جهان از دیو کمونیسم قربانی‌های زیادی دادند، که یک و نیم میلیون شهید، نزدیک به دو میلیون معلول، یتیم و بیوه، ویرانی بیش از ۶۰ فیصد از آبادی و اقتصاد کشور، مهاجرت جبری بیش از پنج میلیون انسان، بخش کوچکی ازین قربانی‌ها می‌باشد، درحالی که فهرست ویرانی‌های معنوی که توسط افغان‌ها تقدیم شده، بسیار طویل است؛ اما افسوس که تمام این قربانی‌ها از طرف دیگران با بی‌دردی جواب داده شد. ما همه‌ی هستی مادی و معنوی خود را در جهاد علیه اتحاد شوروی به داو گذاشتیم تا دنیا را از شر اهریمن جنگ و یک ابر قدرت جنگ طلب در امان بسازیم؛ اما افسوس که دیگران دست به دست هم دادند، تا به تداوم جنگ در کشور ما همکاری نمایند.

د سولې په اړه په کابل کې د علماوو ستره غونډه

علماء وايي:

د بهرنيانو شتون بايد پای و مومي او د جگړې لوري سولې ته غاړه کېږدي

کابل ښار کې سلگونه علماؤو د يوې سترې غونډې په ترڅ کې د سولې د خبرو په بيا پيل، د بهرنيانو د حضور په خاتمه او د جنگ دواړو لوريو لخوا ولسي مرگ ژوبلې د مخنيوي او هغې ته د جدي پاملرنې غوښتنه وکړه. ياده غونډه چې د مجمع علمي علماء افغانستان او مجمع تنسيق علماء افغانستان په نوښت او د جمعيت اصلاح افغانستان په همکارۍ جوړه شوې وه سلگونو علماؤو په کې گډون کړی و. د مجمع علمي علماء افغانستان رئيس شيخ القرآن مولوي عبدالصبور عباسي يادې غونډې ته په وينا کې وويل، چې د روانې جگړې تر ټولو ستر زيان او تاوان افغان ولس پرېکوي او هره ورځ ددې خاورې له بچيانو قرباني اخلي. نوموړي زياته کره بهرني ځواکونه بايد هرڅومره زړ چې کېدی شي له هېواده ووځي او د جنگ دا ستر عامل چې بهرنی حضور دی بايد پای وومومي.

هغه وويل نن دلته راتپول شوي سلگونه علماء د بهرنيو د عاجل وتلو غوښتنه کوي مولوي عباسي زياته کره مونږ امريکايانو پسې امريکا ته نه يو ورغلی هغوی له څو لويو وچو راغلي او دلته يې زمونږ هېواد اشغال کړی دی. د ماليې پخواني وزير او د سولې د هڅو اوسني فعال حضرت عمر زاخېلوال غونډې ته وويل، چې د سولې لپاره بايد ټولې هڅې همغږي شي او په يو آواز د سولې لپاره هڅې پيل شي. نوموړي زياته کره د سولې هڅې بايد يواځې د

جنگ تر ختمولو منحصرې نه شي، سوله هغه وخت سوله ده چې وېره ختمه شي، نه څوک حاضر کې وېره ولري او نه راتلونکي، د سولې په راتگ سره بايد اشخاص، تنظيمونه او ډلې له يو بل څخه وېره ونه لري بلکې ټول د يو بل په څنگ اوسېدو ته زړه ښه کړي. زاخېلوال وويل سوله د يو نظام غوښتونکي ده، داسې يو نظام چې هلته بيا نظام او عامه طبقه دوه جدا اړخونه ونه اوسي، بلکې ټول خلک په هغه نظام کې برخه ولري او نظام د خلکو او خلک د نظام برخه وي.

غونډې ته د جمعيت اصلاح افغانستان رئيس دکتور عبدالصبور فخري په خپله وينا کې وويل، چې د افغانستان د سولې لپاره بايد ټولې بهرنۍ مداخلې پای ومومي، هغه که استخباراتي او يا نظامي وي. که د بهرنيو هغه که گاونډيو يا لرې هېوادونو مداخله وي بايد بنده شي ځکه تر څو چې دا مداخله بنده نه شي سوله هيڅکله نه شي راتلې، که سوله وشي هم څو ورځې وروسته بيا جنگونه پيل کېږي. د افغانستان په جنگ کې څو اړخونه دخپل دي نو ځکه بايد ياد اړخونه ټول قانع کړی شي چې نه يواځې جنگ د دې اړخونو په گټه نه دی بلکې آن د ټولې سيمې او نړۍ لپاره يو ناسور دی.

دکتور فخري وويل، د سولې لپاره بايد د باور فضا رامنځ ته شي او دواړه لوري داسې پارونکي فعاليتونه او څرگندونې ودروي چې د جنگ د اور

د لا زيات تېزېدو لامل کېږي. پخواني طالب استازي او د سولې شورا اوسني غړي مولوي عبدالحکيم مجاهد غونډې ته وويل، چې په افغانستان کې کثي القومي جوړښتونه شتون لري او تر څو چې ټول قومونه سهم ونه لري، ټول په دې قانع نه شي چې سوله کې د ټولو خیر دی د سولې راتگ سخت دی، ځکه نو بايد داسې سوله وشي چې د افغانستان هر قوم او هره ډله په هغه کې خپل خیر وويني.

نوموړي وويل علماء بايد د سولې غږ تر ټولو ډېر بدرگه کړي، ځکه همدا علماء دي چې همېشه يې د ملت د خلاصون لپاره غږ پورته کړی دی نو ځکه اوس هم بايد له روان بحران څخه د ملت خلاصون لپاره لاس په کار شي. د هېواد جيد عالم او د پوهنتون استاد دکتور محمد اياز نيازي غونډې ته وويل، چې د سولې لپاره بايد علماء ټول يوه خوله شي، له هر ډول سمې، ژبنې، او قومي تمايل څخه ځانونه لرې او يواځې د الله د رضا او د ملت د هوساينې په خاطر ټول د سولې لپاره جدي اقدامات وکړي. نوموړي وويل کله چې مېلمه کور ته راشي نو کوربه آخر وايي مېلمه تر کومې ورځې؟ يوه وره دوه ورځې درې ورځې نه همېشه، نو بهرنيان هم ترکومه دلته پراته دي؟ نور بس دی او بايد له دې خاورې ووځي.

ياده غونډه د پرېکړه ليک په لوستلو سره پای ته ورسېده

پاسخی به نگرانی‌های مردم از سکتور صحت

(مصاحبه با داکتر احمد عبید مجددی)

بیش از ۹۰ درصد مریضان در کشور تداوی می‌شوند

اصلاح ملی: داکتر صاحب محترم، می‌شود خود را بصورت مختصر به خوانندگان عزیز معرفی کنید؟

مجددی: احمد عبید مجددی هستم. فرزند مرحوم آقا گل مجددی، در ولسوالی سرخرود ولایت ننگرهار زاده شدم و تعلیمات ابتدائی، متوسطه و ثانوی را در جلال آباد فرا گرفتم و متعاقباً شامل فاکولته طب پوهنتون ننگرهار شدم و از رشته‌ی طب فراغت حاصل کردم.

از سال ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶ مصروف خدمت در سرویس جراحی عمومی شفاخانه‌ی حوزوی ننگرهار بودم و بین سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۳ میلادی پروگرام تخصص را در بخش جراحی عصب و ستون فقرات در پوهنتون هیلت ساینسز لاهور با کسب مدال طلا تکمیل کردم و از آن‌دم تا کنون مصروف خدمت در راستای تداوی بیماران هوطنم هستم.

اصلاح ملی: وضعیت شفاخانه‌ها، داکتران متخصص و در کل خدمات

صحی به کدام جهت روان است و شما تا چه حد به این روند امیدوارید؟

مجددی: صحت یک سرمایه‌ی چند بعدی است، که تقویه و ضعف آن مربوط به یک سکتور نبوده؛ بل صحتمند بودن با فیصدی سواد و دانش جامعه، سطح آگاهی مردم، وضعیت اقتصادی کشور، کیفیت و کمیت غذایی دسترخوان مردم، روان و نشاط مردم، آب و هوا و محیط زیست، امنیت و رفاه و در اخیر با عرضه‌ی خدمات و مدیریت صحی ارتباط مستقیم دارد.

حالا که با میراث چهل سال جنگ به آینده نگاه می‌کنیم و دست آورده‌های ۱۸ سال گذشته را در یک نظر کوتاه مطالعه می‌کنیم، الحمدلله سکتور صحت از یک دایره‌ی خبیثه بیرون شده می‌رود. زمانی بود، که ضعف یک سکتور باعث ضعفی سکتور دیگر می‌شد و حالا شامل دایره‌ی مثبت شده ایم، تعلیم ما صحت ما را تقویت می‌کند، اقتصاد ما تعلیم ما را، زراعت

ما اقتصاد ما را و در کل ما به طرف خوب شدن روان هستیم.

گیلاس را باید نیمه مملو دید، با وجود مشکلات و چالش‌ها دراین سکتور، به آینده امیدوار هستم و باور دارم، که سکتور صحت ما مسیر خوب را طی می‌کند.

اصلاح ملی: شما اگر لطف کنید در مورد تخصص خود تان اندکی معلومات دهید، که در چه مورد است و مداوای کدام مریضان با تخصص شما ارتباط دارد و تا الحال کدام دسته مریضان را معالجه کرده اید؟

مجددی: جراحی عصبی و ستون فقرات یک بخش تخصصی بوده به طور مختصر تداوی امراض چون تومورهای مغزی و حرام مغز، آفات مکروبی، ولادی، ترضیضی، و توموری ستون فقرات، ترضیضات قحفی یا ضربه‌های جمجمه، کسور جمجمه و ستون فقرات، خونریزی‌ها و سکتته‌های مغزی مربوط جراحی عصب می‌شوند.

احساسات و یا از روی سر زوری باربار به خارج از کشور سفر می کنند، مریض خوب نمی شود؛ ولی فامیل تا گلو در قرض غرق می شود.

۴. غیرت و یا هم چشمی های فامیلی و قومی: با بردن مریض به شهر یا خارج، خود را یک نوع برائت می دهند، که

گویا اینه در خدمت مریض هستیم و از هیچ نوع فداکاری دریغ نکردم، قرض کردم، ولی پدرم را تا شفاخانه رحمان بردم، یا فکر می کنند که اگر چنین نکنم، باز مردم چه خواهند گفت که اونه پدر یا مادرش را تا پشاور هم نبرد، یا اونه دگه ای پول و پیسه و جایداد شان به کدام رروز است، چه به دردش می خوره؟! همو بابیهی خوده تا هند هم نبرد.

۵. فساد و اختلاس: متأسفانه یک تعداد چین سفیدان [وجدان خفته]، شرکت های تجاری و حلقه های مافیایی در تشویق رفتن مریضان به خارج دست دارند و مریض را از همین جا به داکتران و شفاخانه ها در هند و پاکستان

داخل کشور: اکثریت آن های که خارج می روند، بی خبر اند که امکانات تداوی آن ها فعلاً در داخل کشور در سکتور عامه و یا خصوصی مهیا شده است.

۲. عدم تناسب بین توقعات و منابع موجوده: کیفیت و کمیت عرضه ی خدمات مستقیماً ارتباط با بودجه و منابع دارد، ولی منابعی که برای صحت از بودجه دولت تخصیص یافته تنها نیاز ۵ در صد را می تواند تکافو کند، ۲۰ در صد را دونه ها تهیه می کنند و باقی

۷۵ در صد مصارف را همین حالا مردم از جیب خود می پردازند، که گاهی آن را در داخل کشور خرچ می کنند و گاهی در خارج.

۳. مریضان مزمن و صعب العلاج: این گونه مریضی ها به تداوی دوامدار نیاز دارند؛ مثلاً مریضی شکر یا فشار خون، این ها وقتی دو یا سه بار نزد داکتر در داخل کشور مراجعه می کنند، می بینند که تکلیف شان بهبود حاصل نکرده و داکتر ایشان را به ادامه ی تداوی هدایت داده، همان است که به امید یک تداوی که خاتمه داشته باشد، راهی خارج می شوند؛ ولی هیچ نتیجه ی به دست نمی آید.

این عده مریضان یا از روی عواطف و

الحمدلله من در این ۷ سال که مصروف خدمت مردم هستم، توانسته ام که عملیات های زیادی را انجام دهم، عملیات های مغلق و پیچیده را نیز موفقانه انجام دادم؛ من به دست آوردهای تیم خود و دست آوردهای هم کارانم درین عرصه افتخار می کنم. **اصلاح ملی:** در هژده سال گذشته، در کشور ما شفاخانه ها و کلینیک های زیاد شخصی و دولتی ساخته شد، داکتران و متخصصان زیادی در رشته های تخصصی مختلف وجود دارند، وسایل و ابزار پیشرفته ی طبی هم تا حدودی موجود است؛ اما هنوز هم، مریضان زیادی جهت تداوی به کشورهای همسایه می روند، به نظر شما چرا؟

مجددی: سوال بسیار جالب است و می خواهم آن را کمی با تفصیل بیش تر بحث کنم.

با وجود پیشرفت های چشم گیر در این سکتور، کمتر از ۱۰ فیصد از مریضان جهت حصول خدمات صحی به خارج از کشور می روند.

ولی خبر خوش این است که، بیش از ۹۰ فیصد مریضان در کشور تداوی می شوند و این فیصدی بیانگر اینست، که مردم حالا به سکتور صحی باورمند شده اند و این سکتور باعث اعتماد شان است.

می خواهم عوامل رفتن مریضان به خارج از کشور را شماره وار برای تان ذکر کنم:

۱. عدم آگاهی از عرضه ی خدمات در

می‌فروشند.

۶. سیاحت صحی: تعداد این کتگوری مریضان بسیار کم است و اکثریت آن‌ها مردمان پول‌دار اند، که هم سیاحت می‌کنند و هم تداوی.

۷. مریضانی که تا حال زمینه‌ی تداوی آن‌ها در داخل فراهم نشده، فیصدی این‌ها بسیار پایین بوده و امید است، که در آینده کم و کم‌تر شود.

۸. افراط در اعتماد و بی‌اعتمادی: مردم ما به مشکل اعتماد می‌کنند، وقتی اعتماد کردند، در آن افراط می‌کنند، و در مقابل کوچک‌ترین سهو و خطا اعتماد را کاملاً از دست می‌دهند.

اگر در یک قریه یک مریض عادی از روی طبیعت مرضش و یا سهو داکتر و نرس به مشکل روبرو شده باشد، همه مردم قریه از رفتن به آن داکتر اجتناب می‌ورزند؛ در مقابل اگر یک داکتر تداوی چشم دردی مریض شان راموفقانه انجام داده باشد، بنیند که فردا مریض شکم درد را نیز نزدش می‌آورند و از او آرزو می‌کنند، که این را نیز معالجه کند و بعداً ناکامی آن داکتر بیچاره در تداوی شکم دردی، باعث بی‌اعتمادی می‌شود. این گونه باورها و برخوردها سبب ایجاد فضایی بی‌اعتمادی می‌شود.

۹. برخورد نا مناسب پرسونل طبی با مریض و مریض داران و هم‌چنان پیش آمد نا مناسب مریض‌داران با پرسونل صحی.

این برخوردهای نا مناسب سبب ایجاد فضای بی‌اعتمادی می‌شود، که گاهی

و هر سهو از غفلت وظیفوی تفریق می‌شود. در صورت غفلت وظیفوی و یا سهو بزرگ، مرتکب آن به مراجع مربوطه معرفی می‌شوند. در گذشته اداره‌ی قوانین و بررسی صحی قضایای جرائیم طبی را دنبال می‌کرد و حالا با تاسیس شورای طبی این گونه قضایا به اون‌ها مرتبط می‌شود.

شورای طبی در این راستا کارهای ابتدایی را انجام داده و کارهای زیادی تا هنوز باقی است، که باید انجام شود. در موارد وقوع قضایای جرمی یا سهوی باید مردم به همین مراجع عارض شوند؛ بعد از مطالعه و بررسی ابتدایی معمولاً برای هر قضیه کمیته‌ی از متخصصین همان بخش تعیین می‌شود و آن‌ها قضیه را همه جانبه مطالعه می‌کنند و بعد از تکمیل پروسه‌ی تحقیق و بررسی موضوع به ارگان‌های عدلی و قضایی سپرده می‌شود؛ ولی در اکثر موارد مراحل قانونی از جانب مریض و پایاوان طی نمی‌شود و آن‌ها دست به خشونت می‌زنند و قضیه شکل و گونه‌ی دیگر را اختیار می‌کند.

قضایای زیاد تحت بررسی و پیگرد قانونی صورت گرفته و کارمندان صحی مجازات نیز گردیده اند و در موارد جواز کار کارمندان ملغی گردیده، جریمه‌های نقدی وضع شده و حتی داکتران و نرس‌ها محبوس نیز شدند. از نظر قوانین، ما تا هنوز برای بسیاری از موارد شاید کودک جزا نداشته باشیم. داکتر از معالجه‌ی چنین مریضان خود داری کرده و آن‌ها را از خود دور کرده و به کسی یا جای دیگری رجعت می‌دهد و هم‌چنان مریض‌داران نیز از برخورد نا مناسب داکتر پا به گریز مانده و مریض را به جای دیگر یا خارج از کشور می‌برند.

اصلاح ملی: در منطقه‌ی ما در اثر تداوی و زرقیات اشتباه داکتران (انجکشن) چند تن از بین رفته اند و در مقابل هیچ یک از داکتران و یا شفاخانه‌ی تحت تعقیب قرار نگرفتند؛ آیا در قوانین طبی کشور، درین مورد هم کدام قانونی وجود دارد و اگر دارد، هموطنان چگونه از آن بهره‌مند گردند؟

مجددی: سهو و غفلت وظیفوی دو موضوع مختلف اند، که باید به طور جداگانه مورد بحث قرار بگیرند؛ سهو جز از کار انسانی بوده و یک امر طبیعی است، جایی که کار اجرا می‌شود، سهو نیز واقع شده می‌تواند و جای که کار نیست طبعاً سهوی هم وجود نخواهد داشت. معالجه و طبابت نیز تابع همین امر اند، در دنیایی مدرن سالانه کتاب‌هایی به عناوین مختلف جهت جلوگیری از تکرار غلطی‌های طبی نشر می‌شود. احصائیه‌ها نشان می‌دهد که در ایالات متحده آمریکا بیش‌ترین ضرر بعد از امراض قلبی و سرطان به مریضان از باعث غلطی‌های طبی می‌باشد. در کشور ما نیز غلطی‌های طبی واقع می‌شود، غلطی‌های طبی در اکثریت مواقع شناسایی می‌شوند و مورد بحث همه جانبه صورت می‌گیرد

دهوا ککړتیا

له جگړې زیاته قرباني له افغانانو اخلي

د ستراتیژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

د نړۍ د هوا د حالاتو د څېړنې ډلې» د راپور پر بنسټ، چې د عقرب میاشتې په ۲۲مه نېټه خپور شوی دی په کې راغلي، چې په افغانستان کې د هوا د ککړتیا د قربانیانو شمېر د جگړې له قربانیانو څخه زیات دی، د یاد راپور له مخې په ۲۰۱۷م کال کې په افغانستان کې ۲۶ زره کسان د هوا ککړتیا له کبله وژل شوي. د یوناما د سیاسي استازولۍ د ادارې د راپور په اساس، چې په همدې کال (۲۰۱۷م) کال کې د جگړو له کبله ۳۴۸۳ عام وگړي وژل شوي وو.

دا په داسې حال کې ده، چې د هوا سپړدو سره هوا لا پسې ککړه کېږي او په ژمي کې ډېری کورنۍ په افغانستان کې د خپلو کورونو تودولو لپاره له لرگیو، سکرو او له نورو سوزیدونکو شیانو کار اخلي. په همدې حال کې د افغانستان د چاپېریال ساتنې ملي اداره هم د هوا د ککړتیا په تړاو اندېښنه لري. د یادې ادارې چارواکۍ وايي، چې د کابل هوا د ککړتیا د کنټرول لپاره پلانونه په لاره اچولي خو د درېیو لسيزو جگړو له

کبله ښاري بنسټونه، د اوبو رسولو سیستم، برېښنا، حمل او نقل او شنې سیمې له لمنځه تللي دي. او کابل په اټکلیز ډول د کابو شپږ میلیونه نفوس سره د نړۍ له گڼې گونې ډکو ښارونو څخه بلل کېږي. د دې اوونۍ په تحلیل کې مو په نړۍ کې د هوا د ککړتیا وضعیت، په افغانستان او په تېره بیا په کابل کې د هوا ککړتیا وضعیت او د مخنیوي لارې چارو باندې مو شننه کړې.

په نړۍ کې د هوا د ککړتیا وضعیت

د روغتیا نړېوال سازمان د ۲۰۱۹م کال په فبرورۍ میاشت کې د نړۍ د اقلیمي وضعیت په اړه راپور خپور کړ، په دې راپور کې راغلي، چې د نړۍ د ټول نفوس له هرو لسو کسانو یې نهه نفره ککړه هوا تنفس کوي، چې دا وضعیت د درېیمې نړۍ هېوادونو کې زیات دی لکه افریقایي او آسیایي هېوادونو کې. د یاد راپور په اساس هر کال په نړۍ کې ۷.۲ میلیون کسان د ککړې هوا د تنفس له امله په

مختلفو تنفسي ناروغیو اخته کېږي او په پایله کې خپل ژوند له لاسه ورکوي، چې په افغانستان کې د مړینې یاده شمېره په ۲۰۱۷م کال کې د نړۍ د هوا د حالاتو د څېړنې د ډلې د راپور په اساس ۲۶۰۰۰ زره کسانو پورې رسېدله. د راپور موندنو دا هم ښوولې، چې په تېرو شپږو کلونو کې د هوا د ککړتیا کچه لوړه پاتې شوې او یوازې د امریکا او اروپا په ځینو برخو کې دغه کچه په کمېدو ده. د هوا د ککړتیا تر ټولو لوی لاملونه د ډبرو د سکرو په مټ چلېدونکې برېښنايي بټۍ، ډیزلي او پټرولي ترانسپورتي وسیلې او په کورونو کې کارېدونکي د سون توکي جوړوي. دغه څېړنه وايي، د نړۍ تر ټولو ډېر نېستمن درې میلیارده وگړي د پخلي پاکې ټکنالوژۍ ته لاسرسی نه لري، خو وایي په دې اړه یو څه پرمختګ شوی دی. چې اشاره یې هند کې ځینو پروژو ته وه، چې بې وزله کسانو ته د سون پاک تېل ورکول کېږي. د روغتیا د نړیوالې ادارې د عامې روغتیا مشره ډاکټره ماریا نیرا وايي،

د نړۍ په ډېری برخو کې د هوا د ککړتیا کچه په خطرناک ډول اوچته ده او په نړېواله کچه د چاپېریال لپاره خطرناک گواښ دی. اغلې نیرا له لویو ښارونو سر ټکوي چې وایي د هوا د ککړتیا کچه یې تر پنځو څلو تر هغې لوړه ده، چې له روغتیايي پلوه خوندي بلل کېږي. نوموړې اسیا او افریقا ته گوته نیسي او وایي د هوا له ککړتیا سره د تړلو مړینو ۹۰ سلنه په دې دوه لویو وچو کې پېښېږي.

کابل د نړۍ ۴م ککړ ښار دی

د هوا پېژندنې نړېوالې ادارې په ۲۰۱۸م کال کې کابل ښار په نړۍ کې د ککړې هوا له کبله لومړی ښار اعلان کړ خو د سې کال په درجه بندۍ کې نوی ډهلي، لاهور او کراچۍ ښارونه له کابل نه مخکې شوي او کابل د نړۍ څلورم نمبر ککړ ښار بللی شوی، په دې اړه د ډېلیو ایچ په یوه راپور کې ویل شوي، چې د کابل ښار ۸۰ سلنه اوسیدونکي اوس هم داسې هوا تنفس کوي، چې کیفیت یې ټیټ دی. په راپور کې ویل شوي، د کابل ښار د هوا ککړوالی د سېرو سرطان، سالتډۍ او ځینو نورو ناروغیو رامنځته کېدو خطر ډېر کړی، او له امله یې هر کال زرگونه انسانان له وخته وړاندې خپل ژوند له لاسه ورکوي. د دغه بنسټ د راپور په اساس، په تېرو پنځو کلونو کې په اوسط ډول د کابل د هوا د ککړتیا کچه اته سلنه لوړه شوې، چې له امله یې وضعیت لا پسې د اندېښنې وړ شوی دی. د چاپېریال ساتنې ملي اداره وایي، چې د کابل په هوا کې معلقو ذراتو غلظت، کله په یوه متر مکعب کې تر ۵۰۰ مایکرو گرامه پورې

رسېږي، په داسې حال کې، چې له ۱۵۰ مایکرو گرامو پورته، گواښوونکې بلل کېږي. دغه اداره زیاتوي چې د کابل څه باندې پنځوس سلنه واټونه کرېږ شوي نه دي او دا ستونزه د کابل ښار د هوا د ککړتیا یو اصلي لامل بلل کېږي. همدارنگه د نفوس زیاتوالی، د ډېرو سکرو، پلاستیکو او لرگیو استعمال د پخلي او د کورونو د گرمولو په موخه، ډېری وخت د برېښنا نشتون، چې له امله یې د جنراتورونو څخه گټه اخستل کېږي، د شنې ساحې نشتون او د موټرو زیاتوالی، چې له امله یې د معلقو ذراتو په خوا کې د کاربن مونو اکساید، سلفر ډای اکساید، نایتروجن ډای اکساید، سرب او اوزون په هوا کې زیات شوي او په پایله کې د هوا د ککړېدو سبب شوي.

د مخنیوي لارې چارې

د هوا د ککړتیا د کنټرول په موخه دولت باید لاندې څو ټکو ته پام وکړي د هوا ککړتیا د مخنیوي تر ټولو اساسي حل دا دی چې د ککړتیا ټول اصلي لاملونه ختم کړل شي، د سکرو او ټیټ کیفیت تیلو پرځای پاکه (رینوبل) انرژي، یعنی لمړیز او بادي انرژي وکارېږي. په هره سیمه کې د کثافاتو او بېکاره شیانو لپاره د سوځولو په موخه ځایونه جوړ شي، په دې کار سره به په عامه ځایونو کې د سون مخه ونیول شي او له بلې خوا دا امکان هم شته چې په ډېره اسانۍ سره له دې لارې برېښنا تولید کړای شي. د ښاري ترانسپورت معیاري کول او په ښار کې د شنې ساحې زیاتولو ته توجه وشي. د نفوس په تراکم کېدو باندې فکر وشي او په ټوله کې د یوې هر اړخیزې

ستراتېژۍ جوړول او د تطبیق په موخه یې هڅې.

پایله

دا چې افغانستان سې کال د هوا پېژندنې نړېوالې ادارې په درجه بندۍ کې شاته تللی دا د حکومت هڅې نه شي بلل کېدای، بلکې هغه ښارونه، چې هغه اوس په دې درجه بندۍ کې له کابل مخکې قرار لري د هغې د هوا د زیات خرابوالي لامل دی، د افغانستان د چاپېریال ساتنې ملي ادارې سې کال د تلې/ میزان میاشتې په ۱۴مه نېټه اعلان وکړ، چې په کابل کې د هوا د ککړتیا د مخنیوي په موخه یې د ۱۳ سکتورونو په همکارۍ پنځه کلن پلان جوړ کړی، چې په پلي کېدو سره به یې تر ډېره د هوا د ککړتیا مخه ونیول شي. چاپېریال ساتنه د یو هېواد دننه د مختلفو ادارو هر اړخیزو همکاريو ته اړتیا لري، له ټولو لومړۍ باید د چاپېریال ساتنې ملي اداره د دې پلان په تطبیق کې خپل رول اداء کړي او د چاپېریال د قانون د تطبیق په خاطر جدي اقدامات وکړي، او د سرغړونې په صورت کې قضایې ارگانونه خپل اجرات ترسره کړي. عامو وگړو ته پکار ده، چې له هغو کارونو ډډه وکړي، چې چاپېریال ته د ضرر سبب گرځي. د بېلگې په توگه په نویو ودانیو کې د خراب کیفیت تشنابونه، عامه ځایونو کې د پلاستیکونو، ټایرونو او نورو چټلیو سوځول، په کورونو، هوټلونو او نانویانو کې د خشاکو په توگه د لرگیو یا د ډېرو سکرو سوځول او د زاړه ماشینونو موټرونه کارول، ټول هغه څه دي چې د استعمال په کموالي یې کولای شو تر ډېره بریده شته ستونزې راکمې کړو.

ملت کوسفندی یعنی چی؟!

عبدالوهاب هاند

اینکه چه زمانی این اصطلاح وارد ادبیات و فرهنگ مردم حوزه‌ی فارسی زبان شده و در نخستین مراحل برای چه اهدافی به کار برده شده است، بحثی است فولکلور شناسانه و مجزا از آنچه اکنون مورد بحث ماست؛ اما مصداق این اصطلاح و پیامی که این مقوله انتقال می‌دهد، در هریک از مراحل تاریخی در اینجا و آنجا جهان به ویژه در کشورهای توسعه نیافته و حتی کشورهای در حال انکشاف نیز به چشم می‌خورد و حتی موارد بیشتر کاربرد این مقوله نیز در ادبیات سیاسی مروج در همچو کشورهایی به مشاهده رسیده است. هرچند اتلاق این مقوله بالای یک ملت، به مثابه‌ی اهانت به ملت است و شاید خیلی‌ها این تلقی را نپسندند و حتی در مقام مقابله با آن براینند؛ ولی آنچه خیلی جالب و قابل تأمل است، همان مصداق پروری و نماد سازی برای این ضرب المثل سیاسی است که چگونه، توسط چه کسانی و با چه هدفی وضع می‌شود و کنش‌ها و واکنش‌ها در پیوند به این اصطلاح در چه سطحی وجود داشته است؟!

ما درین بحث با زبان ساده و کوچهای

تر به چند نمونه از مصداق‌ها و مصداق سازی‌های عمدی این مقوله سیاسی (ملت گوسفندی) می‌پردازیم:

الف: زمانی که در میزان سال ۱۳۸۰ نیروهای آمریکایی با ریختن هزارها تن بمب و باروت و قتل نزدیک به ۱۵۰۰۰ هزار انسان این کشور، از زمین و هوا وارد افغانستان شدند، صرف نظر از اینکه خدا و پیامبر آنان را دشمن خود، دشمن مؤمنان و دشمن نوامس دینی و انسانی مسلمان‌ها دانسته و دوستی با آنان را حرام خوانده و نکوهش کرده است، بودند خیلی از مردمی درین جغرافیا که با آمدن آنان چک چک شادی می‌زدند و ورود جبارانه‌ی آنان را با سرود و ترانه تجلیل می‌کردند، کاری که از انسان مؤمن و عاقل تصور نمی‌رفت.

ب: هنگامی که فرهنگ دیموکراسی و مبانی حقوق بشری بر خلاف عقل سلیم انسانی از طریق بمباردهای هوایی وارد افغانستان شد و مدعیان آن این حقوق بشر و دیموکراسی را بصورت خیلی مسخره‌ی آن به افغانستان هدیه آوردند و ما هم بدون تحلیل به آن لبیک گفتیم و بر تعمیل و اجرای وارونه‌ی یکایک از مؤلفه‌های آن

پرداختیم و از دیموکراسی فقط آزادی فردی اش را چاق و چاق تر کردیم و ثروت مند ما ثروت مندتر و جابر ما جابرتر و ظالم مان ظالم تر شد و ظلم و استبداد از حالت بی قانونی بصورت قانونمند تبدیل شد، باز هم خمی به ابرو نیاوردیم و شعار زنده باد دیموکراسی بلند کردیم.

د: زمانی که هیچ یک از اجراءات قانونی ما در کشور خود مان جز با اجازه‌ی آمریکایی‌ها صورت نمی‌گرفت، تعیینات و تقرری‌ها، برنامه‌ریزی‌های اقتصادی، طرح‌های زیر بنایی، سیاست‌گری‌ها و ترسیم خطوط سیاست داخلی و خارجی مان همه و همه باید از جانب سفارت آمریکا و یا آمریکای مستعار (یونما) مهر صحه می‌گرفت، آماده نبودیم بپذیریم که آمریکایی‌ها برای استقرار صلح و آرامی و رشد و توسعه‌ی افغانستان نیامده اند و باز هم فکر می‌کردیم این خارجی‌ها اگر نباشند، ما از کاروان عمران و تمدن بشری عقب می‌مانیم.

ه: آنگاه که ما در جاده‌های شهر مان در صورت عبور یکی از تانک‌های خارجی حق رفت و آمد نمیداشتیم، خارجی‌ها حتی بر

اجساد مردگان ما اهانت کردند، موترهای مسافران مان را با گلوله بستند، بر خانه‌های مردم مان بدون اجازه در تاریکی شب داخل شدند، حریم زمینی و هوایی ما را بدون کدام اجازت نامهی نقض کردند، ما پنداشتیم که آنان همکاران و دوستان بین المللی ما هستند و این حق را دارند تا هرگونه که بخواهند عمل کنند و در بدل، بدون اینکه چیزی از آن‌ها بپرسیم، با ایشان پیمان امنیتی هم بستیم و بیشتر از پیش برائت شان دادیم.

و: هنگامیکه قضایای چون انتخابات و جرگه و مسایل دیگر پیش آمد، با همه فرمایشی بودن و مصارف گذافی که صورت گرفت و برنامه‌ها و تصامیمی که مردم گرفتند، باز هم حرف درست همان بود که آمریکایی‌ها می گفتند و فیصله همان بود که ایشان می پذیرفتند و ما و دستگاه‌های خدماتی و کاری داخلی مان هیچ نقشی در تعیین و اعلان برنده و بازنده نداشتیم، باز هم تصور کردیم که کسی که نان دهد فرمان دهد، خیر است اگر چنین نشود چاره نیست.

ز: آنگاه که ملیون‌ها دالر طی برنامه‌های نمایشی به نام انتخابات به مصرف رسید و کمپاین‌های تبلیغاتی فراوانی مبنی بر انکشاف و ترقی کشور، اعمار و ساخت و ساز و بهبود وضعیت زندگی مردم راه اندازی می کردند و زمانی که با همه غر و فش سیاسی و تبلیغاتی شان حتا جرئت تصمیم گیری را هم از دست دادند و بصورت فرمایشی هر که را ارباب خواست بر کرسی نشست، باز هم نفهمیدیم بر ما چه گذشت و اگر فهمیدیم هم خود را به

نا فهمی زدیم.

ح: وقتی که ملیون‌ها دالر هزینه شد و هزاران نفر در اینجا و آنجا مصروف برنامه‌ی صلح بود و نشست‌های پیاپی و تشریفاتی در این کشور و آن کشور راه افتید، همه‌ی ما امیدوار شدیم که انگار همای خوشبختی بر آسمان کشور بال کشید و همه چیز بر وفق مراد آمد؛ تا آنجا که آقای خلیلزاد مدیریت روند صلح سیاسی آمریکا را از سوی کشور مطبوعش بدست گرفت و طی رفت و آمدها و نشست‌های مختلفی در قطر، و کشورهای دیگر، پروسه‌ی صلح را تا انعقاد تفاهم‌نامه میان آمریکا و گروه طالبان پیش برد؛ اما دیری نگذشت که به دلیل کشته شدن یک سرباز آمریکایی و یا هم بهانه‌ی دیگری از سوی ترامپ توییتی صورت گرفت و آن پروسه متوقف شد. باز هم نگفتیم آقای سیاست در کشور ما آمریکایی‌ها اند و نه ما.

ط: وقتی دیدیم ما اختیاری برای مدیریت سیاست در کشور مان نداریم، زعامت مان را دیگران رقم می زنند، سیاست مان را دیگران تدبیر می کنند، اقتصاد مان توسط دیگران تمویل می شود، فرمایش‌های سیاسی سفارت‌خانه‌های بیرونی به سادگی می‌تواند ماده‌ی نه که ماده‌های قانون و حتا وثیقه‌ی ملی کشور (قانون اساسی) را به چالش بکشد و حتا پامال می‌کند، بلندترین فرصت‌ها از ما گرفته شود، اعتماد ملی به حد غیر قابل باور کاهش یافته، امنیت در شکننده ترین حالتش برسد، رابطه میان حکومت و ملت بصورت بی‌پیشینه‌ی از بین رفته، فعالان

و نخبه‌گان سیاسی مان اغلباً به فرمایش بیگانه‌گان نشخوار کنند، و همه به اتفاق با چشم سر دیدیم که هیچ چیزی درین کشور دردست ما نیست و با آنکه از میان ۱۴ ملیون رای دهنده فقط نزدیک به دو ملیون و آن هم با اصرار شرکت کرده اند و نتیجه‌ی آن عمداً به چالش کشیده شد، و از یک روند ملی بهانه‌ی برای به هم ریختن شیرازه‌ی برادری در کشور ساختند، باز هم خیلی شرم آور است که بگوییم، آزادیم، استقلال داریم، تصمیم می‌گیریم و سیاست می‌کنیم.

بلی اینجاست که خیلی‌ها می‌آیند و هم فرمایشی بر ما حکم می‌رانند، هم از گوشت و پوست و مغز و استخوان این ملت تغذیه می‌کنند، هم پالسی‌های سیاسی- نظامی و استخباراتی اربابان سرمایه و غولان سیاست جهانی را در کشور ما مدیریت می‌کنند و هم با دیده‌ی درایی تمام، ما را ملت گوسفندی تصور کرده و همه چیز را چنان می‌نمایند که انگار با جمع دیوانه‌ی طرف اند و پیوسته ما را به سخره می‌گیرند.

بدتر و اسفبار تر اینکه، با همین حال هم در حالیکه نه امنیتی داریم، نه سیاستی، نه اقتصادی، نه اراده‌ای و نه هم به خون و آبرو و حیثیت سیاسی مان وقعی گذاشته می‌شود؛ اما باز هم از آنکه بر ما جز محنت بر نمی‌گرداند و تا اکنون جز تباهی چیزی به ارمغان نیاورده است، توقع صلح و رفاه و آسایش داریم.

انگار نه انگار ملت گوسفندی یعنی ما...

ولسمشریزو ټاکنو پایلې؛

په افغانستان کې سوله او امنیت

احمد شاه راشد

ولسمشریزې ټاکنې د ۱۳۹۸ لمریز کال د تلې میاشتې په ۶ مه نېټه د افغانستان په هغه ځایونو کې چې هلته یې د تر سره کېدو زمینه برابره وه تر سره شوې، د یادولو وړ ده، چې یادې ټاکنې تر سختو امنیتي تدابیرو لاندې تر سره شوې او د ټاکنو په ورځ د هېواد په ځینو برخو کې جگړه، توغندیز بریدونه او بمي چاودنې هم وشوې.

وسله والو طالبانو گواښ کړی وو، چې د رایو ورکولو بهیر مخه به نیسي او د امنیت ټینګښت لپاره د رایو مرکزونو کې نژدې ۷۲ زره پولیس او پوځیان گومارل شوي وو.

دغه ټاکنې له دوه ځله ځنډېدو وروسته تر سره شوې، هغه هم په داسې حال کې تر سره شوې، چې د افغانستان د نژدې ۳۷ میلیونه نفوس له منځه شاوخوا ۹ میلیونه کسانو د رایې ورکولو لپاره نوملېکنه کړې وه او له دې جملې څخه یوازې ۱۰۹ میلیونه کسانو گډون کړی وو، چې د رایې په شرایطو برابر کسانو ۱۱ سلنه تشکیلوي.

ټاکل شوې وه، چې د ټاکنو لومړنۍ پایلې د تلې/ میزان میاشتې په ۲۷ مه نېټه اعلان شي، خو د ټاکنو په ورځ پراخه درغلی، د بایومتریک سیستم کې ستونزې، د کمېسیون په دننه کې داخلي اختلافات، د ټاکنیزو ډلو ترمنځ شته ابهامونه هغه څه دي، چې د ټاکنو لومړنۍ پایلې یې لا تر ننه هم وځنډولې.

د تلې د ۶ مې ټاکنو پروسې ته کتنه

په پام کې وه د افغانستان ولسمشریزې ټاکنې د روان ۱۳۹۸ کال د وري (حمل) په ۳۱ مه نېټه ترسره شي، خو وروسته د چنگاښ (سرطان) ۲۹ مې او بیا د تلې شپږمې ته وځنډېدې. یو علت یې هم د ټاکنو په کمېسیون کې اصلاحات وو. د کمزوري مدیریت او پراخو درغلیو له امله، د ۱۳۹۷ لمریز کال ولسي جرگې ټاکنې جنجالي شوې د پایلو اعلان یې څو میاشتې وځنډېد.

وروسته د ولسمشر اشرف غني د تقنیني فرمان له مخې د ټاکنیزو کمېسیونو کمېشنران له دندو لیرې او پر ځای یې د ۱۳۹۷ لمریز کال په کب (حوت) میاشت

کې نوي ۱۲ کمېشنران وټاکل شول ترڅو ولسمشریز ټاکنې د دوی په مدیریت ترسره شي. د ټاکنو د نوي مهالوېش له مخې ټاکنیز کمپاین د اسد په ۶ مه پیل شو. د ولسمشرۍ د ۱۸ کانديدانو له ډلې د محمد حنیف اتمر ټاکنیزه ډله په دغه ټیم کې د داخلي اختلاف له امله وپاشل شوه او څو ورځې وړاندې له ټاکنو د شاته کېدو اعلان یې وکړ، خو څلور نور نوماندان شیدا محمد ابدالي، زلمی رسول، ابراهیم الکوزی او نورالحق علومی د محمد اشرف غني په مشرۍ له دولت ساز ټیم سره یوځای شول. د میزان ۶ مې په ټاکنو کې ۱۳ کانديدانو برخه درلودله، د دې ټاکنو لپاره له ۱۰۰ زرو ډېر کورني او نړیوال څارونکي گمارل شوي وو. په دوی کې ۳۰ زره څارونکي د ښاغلي عبدالله او ۳۰ زره نور د ښاغلي غني وو. همدارنګه مدني ټولنو استازو، کمېسیونونو غړیو، خپلواکو ادارو استازو، ملګري ملتونو، امریکا، بریتانیا، ایران، د سیمې او همسایه هېوادونو سفیرانو پر دغه بهیر څارنه درلوده.

د لومړنيو پايلو د ځنډ عوامل

د کمپسيون غړو د دغه ځنډ لامل تخنيکي ستونزې او په ځينو برخو کې د خپلو فعاليتونو کمزوري وبلله او دغه راز يې وويل چې انټرنېټي ستونزې او له نامعلوم لوري په مرکزي زېرمې د سايرې بريدونو گواښونه هم د ځنډ لاملونه وو. په لومړيو کې ټاکل شوې وه، چې د تلې د شپږمې نېټې ټاکنو پايلې د همدې مياشتې په ۲۷مه اعلان شوې وای، خو کمپسيون په خپل وخت د پايلو په اعلان ونه توانېد او اوس يې د لړم په ۲۳مه د دغو پايلو اعلان ته ټاکلی. د ټاکنو د لومړنيو پايلو تر اعلانې به ډيجيتلي زېرمه کې ځای پرځای شوي معلومات چاپېري او په ولايتونو کې به د مرکزونو رايې هم له سره شمېرل او له ډيجيتلي هغو سره به پرتله کېږي.

همدارنگه درملوک تخنيکي شرکت کمپسيون ته د ټولو رايو په اړه مالومات استولي دي، خو کمپسيون د ور رسېدلو مالوماتو په تړاو جزييات نه ورکوي او وايي په دې اړه دوی خپله هم پوښتنې لري او دا پوښتنې يې لا نه دي ځواب شوې. د درملوک شرکت د رپوټ پر بنسټ د پاکو او ناپاکو، او همدارنگه هغه رايې چې د قانوني سن نه پوره کوونکو له خوا کارول شوې، په اړه يې معلومات د ټاکنو خپلواک کمپسيون ته استولي دي، خو کمپسيون په دننه کې کمېشنرانو تر منځ د هغه معلوماتو په اړه چې درملوک شرکت ورکړي دي د نظر اختلاف لري. داسې ويل کېږي، چې درملوک شرکت ۸۶۲۲۶ زره رائيې باطلې اعلان کړې دي

خو په کمپسيون کې ځينې کمېشنران ټينگار کوي، چې د باطلو رايو شمېر له ۱۳۹۰۰۰ څخه زيات دی. د محمد اشرف غني په مشرۍ د دولت جوړونکي ټاکنيزې ډلې څارونکي داوود سلطانزوي د کمپسيون له خوا په ځنډ د لومړنيو پايلو اعلان په اړه اندېښنه ښودلې او همدارنگه د درملوک شرکت له لوري د ۸۶۲۲۶ رايو د باطل کېدو ټينگار کوي چې له دې زياتې رائيې نه دي باطلې شوې. نوموړی زياتوي، چې هر څومره چې د ټاکنو دا بهير غځېږي، په هماغې اندازې درغليو او توپيو ته لاره هوارېږي. د عبدالله عبدالله د ټاکنيز ټيم وياند فريدون خوځون بيا وايي، دا ځنډ ورته هغه مهال د منلو دی چې يوازې د روڼتيا په موخه وي، نوموړی زياتوي، د درملوک شرکت لخوا ۸۶۲۲۶ زره نه بلکې له ۱۳۹۰۰۰ ډېرې رائيې باطلې اعلان شوې دي. دا چې دواړه ټاکنيز ټيمونه تقريبا د يو لک رايو پر سره چې يوه ټاکنيزه ډله وايي چې باطلې دي او بله وايي چې نه دي باطلې دا هغه رايې دي چې که چېرې باطلې نه وي نو ۵۰ + ۱ رائيې دولت جوړونکي ټيم پوره کړي د ۱۳۹۸ لمریز کال د ولسمشريزو ټاکنو وړونکی دی. که چېرې دا يو لک رائيې باطلې وي نو په قوي احتمال سره ټاکنې دويم دور ته ځي، چې په دويم دور کې به د دولت جوړونې او همپالنې ټيم په خپل منځ کې سيالي کوي.

دويم پړاو او د گډ حکومت د تشکيل اوازي

لومړی خو دا چې له ټاکنو مخکې کومې اندېښنې چې د درغليو په تړاو موجودې

وي، سمې ثابتې شوې او اصلاً ترڅو چې له هېواده د جگړې لمن نه وي ټوله شوې، د رڼو ټاکنو د ترسره کېدو تمه نه شي کېدای. دا چې ټاکنې له ټولو ستونزو او پراخو درغليو سره سره ترسره او تر اوسه پورې ابتدائي پايلې هم نه دي اعلان شوې داسې ښکاري چې ممکن ټاکنې دويم پړاو ته ولاړې شي او د ټاکنو د لومړنيو پايلو په اعلان کې ځنډ سره دويم پړاو ته د ټاکنو د تگ احتمال هم زيات شوی، دويم پړاو ته له تگ مخکې د گډ حکومت د جوړېدو گڼگوسې هم خپرې شوې؛ خو د ځېنې نوماندانو له دريځ څخه داسې ښکاري چې د گډ حکومت په اړه به موافقه ونه کړي او د دويم پړاو ټاکنو غوښتنه به وکړي، خو که د افغانستان د نافذه قوانينو خلاف پر گډ حکومت هم هوکړه کېږي، نو دا به يو ډېر ناسم گام وي او راتلونکی حکومت به بيا هم د تېر حکومت په څېر د يوه سهامي شرکت په بڼه وي او هغه نوماند ته به چې له خپلې نوماندۍ تېر شوی وي، په حکومت کې معلومه ونډه ورکول کېږي. که چېرې ټاکنې دويم پړاو ته ځي نو د دويم پړاو تر سره کېدل به څه وخت وي؟ که چېرې د لومړي پړاو د ترسره کېدو وضعيت ته وگورو نو د دويم پړاو تر سره کېدل د هوا سپېدل، د مالي سرچينو نشتون او امنيتي ستونزې هغه عوامل دي چې د ټاکنو دويم پړاو به په خپل وخت سره تر سره نشي، په ټاکنو کې د خلکو کم گډون، د پايلو ځنډ او دويم پړاو ته يې د تگ امکان تر شا ممکن ډېر عوامل شتون ولري خو له

لوريو غوښتنه وشوه، چې په افغانستان کې تل پاتې سولې ته د رسېدو په پار اوربند وکړي، او بين الافغاني خبرو ته د زمينه سازۍ په موخه دې دواړه لوري د بڼه نيت له مخې بنديان خوشي کړي همدارنگه د چين په نوبت جوړېدونکي بين الافغاني غونډې هرکلی يې هم وکړ خو په چين کې جوړېدونکي بين الافغاني غونډه د افغان حکومت په غوښتنه وځنډول شوه علت يې هم د ولسمشريزو ټاکنو د پايلو نا معلوموالي په گوته شوی دی، همدارنگه خليلزاد د مسکو له څلور اړخيزې ناستې وروسته کابل ته راغی له حکومتي چارواکو او سياسي شخصيتونو سره يې ليدنه کاته وکړل او له هغه وروسته پاکستان ته ولاړ هلته يې هم له عمران خان او نورو چارواکو سره وليدل، دا چې يو ځل بيا د افغان سولې په اړه دا خوځښتونه پيل شوي دي په نېک پال نيسو، او د افغانانو هيلې يو ځل بيا ورسره راټوکېدلې دي، هيله ده چې دا ځل خبرو د پيل سره به مثبتې پايلې هم ولرو، او دا چې ټاکنو په هر ډول تر سره شوې اوس اړتيا داده تر څو زر تر زره پايلې اعلان او د پايلو په نتيجه کې بری لوری معلوم شي او د پنځو کلونو لپاره د حکومت واگې په خپل لاس کې واخلي او په دې سره به د افغان حکومت دريځ هم د سولې په اړه غښتلی شي او په دې سره به وکولای شو، چې په نېردي راتلونکې وخت کې په افغانستان کې د يوه نسبي امن راتلو په پار دخيل اړخونه يوې پايلې ته سره ورسېږي.

خوا ترسره شوې ټاکنې نه مني، ښايي اعتراض به يې تر ډېره بې اغېزې وي. په ټاکنو کې درغلی، چې په ټوله نړۍ کې يې بېلگې شته دي، بايد د دې لامل نه شي چې له واک څخه د محرومېدو پر مهال د ټولو افغانانو رايې او قربانۍ بې ځايه ولاړې شي. د ټاکنيزو شکايتونو د اورېدو د کميسيون له خوا بايد هر شکايت په شفاف ډول وڅېړل شي او ټول نوماندان يې پرېکړې ته درناوی وکړي؛ ځکه له دې پرته به واک ته د رسېدو لپاره نورې لارې، ښايي په اوسنيو شرايطو کې د پام وړ اغېز ونه لري.

پايله

د امريکا او طالبانو تر منځ له تېرو دوه مياشتو راهيسې رسمي خبرې بندي شوې دي خو کله چې ترمپ له طالبانو سره په دې بهانه خبرې بندي کړې چې د طالبانو په يوه برید کې د دوی سرتېرو ته مرگ ژوبله واوښتله، خو له لږ ځنډ وروسته د طالبانو د قطر استازو پاکستان ته سفر وکړ او امريکا هم خپل استازی، چې د افغان سولې لپاره يې ټاکلی وو، د ليدنې لپاره پاکستان ته واستولو، چې له دې ليدنې وروسته د امريکا له لوري د افغان کشالي د حل لپاره ټاکل شوی استازی زلمي خليل زاد خپل سفر له اروپا پيل کړ په اروپا کې يې د اروپايي ټولنې له مشره سره په افغان سوله خبرې وکړې له هغه وروسته مسکو ته لاړ په مسکو کې يې د افغان سولې په اړه په جوړه شوې څلور اړخيزه ناسته کې گډون وکړ چې په دې څلور اړخيزه ناسته کې د افغان کشالي له ټولو دخيلو

ملت سره په شويو وعدو نه وفا، په ټاکنو کې پراخه درغلی، د کميسيونونو ضعيف مديريت او د بهرنيانو لاسوهنې هغه څه دي چې دا وضعيت يې حاکم کړی دی.

ټولو طرفونو ته د منلو وړ پايلې

که څه هم داسې انگېرل کيږي، چې په ټاکنو کې دواړه د ملي يووالي حکومت شريکان مخکې دي او له نورو يې ډېرې رايې تر لاسه کړې، خو دا چې په دې دواړو کې يو طرف بری خپله وي بل طرف به د ټاکنو پايله ومنې که نه؟ هغه وضعيت دی چې شايد ځيني ستونزې جوړې شي، خو دا چې د افغانستان په دې حاکم وضعيت کې ټاکنې ترسره شوې په ملي او نړېواله کچه وستايل شوې او په خپله د افغانانو په مديريت تر سره شوې د نورو ټاکنو په پرتله بريالی وبلل شوې، داسې ښکاري چې په افغانستان کې د نړېوالې ټولنې فعال حضور ته په کتو سره به، د واک په انتقال کې تر ډېره جدي ستونزې رامنځته نه شي. که چېرې ټاکنې په لومړي پړاو کې يو بريالی ولري او سيال به يې له واک څخه د محرومېدو له امله، د افغانستان غونډې ټولنه کې تر خپله وسه اعتراض وکړي خو دا چې د راتلونکي حکومت دوام وگواښي داسې څه ناممکن بريښي. له بلې خوا په ټاکنو کې درغلی هم په ټوله نړۍ کې معمول دي، چې له همدې امله په افغانستان کې هم د ټاکنيزو شکايتونو د اورېدو کميسيون فعاليت لري او کله چې کوم نوماند د همدغو کميسيونونو تر ادارې لاندې ټاکنو کې گډون کړی وي او بيا له ټاکنو وروسته د همدغو کميسيونونو له

کلمه کره ساسی اد

غوره مېرمن نیک اولاد ژېږوي

هغه ښځې، چې خاوند یې غوښتل دا او زوی یې په یو وچ بیابان کې له یو پټک اوبو او لږ خرما سره یوځای پرېږدي له خاوند یې وپوښتل، ایا الله تعالی درته داسې امر کړی دی چې مونږ په دې سخت حالت کې پرېږده؟ نو که داسې وي بیا مونږ یوازې پرېږده، الله به مونږ هېڅ کله ضایع او بدبخته نه کړي.

همدا ښځه بیا داسې اولاد تربیه کوي، چې کله یې پلار غواړي ذبحه یې کړي او سر یې پرې کړي، نو تر چرې لاندې ورته وایي، پلارجانه څنگه چې درته خالق امر کړی دی، هماغسې د هغه امر پر ځای کړه.

مونږ په اصل کې د خپلې مېرمنې له انتخابولو مخکې خپل اولادونه انتخابوو چې څه ډول وي؟ د خپل رب د امر د داسې منونکې مور په شان اولادونه او کنه د هوا او هوس د مننونکې مور په شان اولادونه؟ نو ځکه د رسول الله صلی الله علیه وسلم هغه نصیحت تر ټولو غوره دی چې وایي ښځه د هغې د دیندارۍ لپاره انتخاب کړئ، نه د مال، نسب او ښایست په خاطر.

کارهای که افراد موفق کم انجام می دهند

۱. شکایت کردن
۲. سرزنش کردن
۳. مشاجره کردن
۴. لاف زدن
۵. تنفر داشتن
۶. فریاد زدن
۷. حرف دیگران را قطع کردن
۸. فکر مذموم
۹. قضاوت کردن بی مورد
۱۰. دروغ
۱۱. کینه و حسد
۱۲. خودستایی
۱۳. دشنام دادن

صلح بدون انتقام

نلسون منديلا مبارز آزاديخواه آفريقای جنوبی، به جرم براندازی نزدیک به ۳۰ سال در زندان بود، اما پس از آزادی و تغيير رژيم، برخلاف خواسته‌ی هم‌زمانش، عفوعمومی اعلام کرد.

او بر اين باور بود تا وقتی از هم انتقام می‌گیريم، هيچگاه صلح نخواهيم داشت!

د وطن مينه

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کله له مکې څخه مدینې ته د هجرت او همېشه تگ اراده وکړه او کاروان له مکې څخه د وتلو په حال کې ؤ، رسول الله خپل اوبښ د څه وخت لپاره ودراره، مکې ته یې مخ وړ وراوه او بیا یې وویل:

«والله! إنك لخیر أرض الله وأحب أرض الله ولو لا أني أخرجت منك ما خرجت».

ای د مکې زمکې! په الله قسم، د زمکې پر مخ بهترینه زمکه یې، د خدای په نزد تر ټولو محبوبه زمکه یې، که زه یې له تا څخه نه وی ایستلی، نو هیڅکله به نه وم وتلی.

مسلما

دیني ثوابت او ملي گټې سرې کرښې دي؟

همديگر را بپذیریم!

ما به دنیا نیامده ایم که با آدم‌ها در رابطه‌های مان بجنگیم!
ما به دنیا آمده ایم که آدم‌ها را با تمام نقص‌های شان بپذیریم!
دنیا محل جنگ نیست محل پذیرش است؛ پذیرش تفاوت‌ها و نقص‌ها!

در بسیاری از ما، خشمگین بودن راحت‌ترین راه حل مسائل است؛ چون در خشم خیلی لازم نیست چیزی را بپذیریم و در حمله کردن خیلی لازم نیست منطقی به نظر برسیم.

اما آن‌هایی که راحت‌ترین راه‌ها را نرفتند ما را با مسیرهای دیگری آشنا کردند. با مسیرهایی که بخش دیگری از انسان بودن را به ما نشان داد!

آن‌ها به ما نشان دادند که ما به دنیا نیامده ایم که بجنگیم، بلکه به دنیا آمده ایم تا تمام تفاوت‌ها را در آغوش بگیریم و همه‌ی انسان‌ها را دوست بداریم.

آزادي مي خوئيم!

عالمی را گفتند تو برای تربیت فرزندان چه می‌کنی؟
گفت: هیچ کار!

گفتند: مگر می‌شود؟ پس چرا فرزندان چنين خوبند؟

گفت: من در تربیت خود کوشیدم تا الگوی خوبی برای آنان باشم. فرزندان، راستی گفتار و درستی رفتار پدر و مادر را می‌بینند، نه امر و نهی‌های بیهوده‌ای که خود بدان عمل نمی‌کنند.

د نړۍ په ډېرو هېوادو کې د گڼو مذاهبو او مختلفو قومونو او د مختلفو ژبو درلودونکي ولسونه او پرگنې ژوند کوي، چې هغوی د خپلو ارزښتونو د ساتنې او پالنې هڅې کوي او په ارزښتونو د تېري پر وړاندې يې يو لړ سرې کرښې او د خطر اشارې موجودې وي چې ټول وگړي له هغو څخه له اوښتو نه ډډه کوي چې په همدې ډول د هر چا ارزښتونه هلته خوندي وي. که يې څوک مني که نه خو ورباندې تېری نه کوي.

زموږ په هېواد کې د يوه دين پيروان او د يوه دين دعوه لرونکي ژوند کوي، خو په خواشينۍ سره چې ځينې يې له خپلو ارزښتونو سره لوبې کوي او ملنډې پرې وهي. نه ورته ديني ثوابت ارزښت لري او نه ملي گټې او په مقابل کې يې هيڅ داسې قانوني مرجع هم نه شته چې سرې کرښې ورته په گوته کړي.

ارزښتونه خو د لوبو شيان نه دي. نه پوهېږو چې دا خلک ارزښتونه نه لري او که يې نه پېژني؟.

دين د هر قوم يو ارزښت دی، ايماني اصول د هر چا ارزښتونه دي، هغه شيان چې ديني شعائر وي هغه ارزښتونه دي، ملي گټې او ملي ثواب سرې کرښې دي او بايد سرې کرښې ترې تاوې شي چې هيڅوک ورباندې د يرغل او تېري حق نه لري او د تېري په صورت کې د هېواد نظام مکلفيت لري چې متخلفين محاسبه او مجازات کړي، علتونه يې ولټوي، عوامل يې پېدا کړي او له جرړو سره يې وباسي، تر څو خلک له يوه پرسکونه ژوند څخه برخمن شي او ولس سره يو موټی پاتې شي. او هيڅوک پر ديني ثوابتو او ملي گټو د تېري فکر هم ونه شي کړای.

قاضي محمد حسن اسلامي

د خویندو ځانگړې پاڼه

www.muslimwoman.net

زن مسلمان - MuslimWomar

@MuslimWoman1

کاريزما!

عایشه جلال

داده چې تاسې کاريزماتیکو شخصیتونو ته ځیر شئ، د هغو د کاريزماتیک شخصیت تر شاه پټ رازونه ومومئ او پر خپل ځان کې يې د پیدا کولو هڅه وکړئ. دا چاره د وخت په تېرېدو سره ستاسې په شخصیت کې د کاريزماتیک کېدو اړوند مثبت بدلون راولي.

د کاريزماتیکو شخصیتونو ځانگړنې:

• **ښه اوږدونکي دي:** کاريزماتیک شخصیتونه د خبرو پر مهال د مقابل لوري خبرې په دقیقه توګه اوري او د کتو پر مهال د سترګو اړیکه ډېره ښه ساتي. همدا د دې لامل کېږي، چې مقابل لوری په ناشعوري توګه ترې متاثره شي او د ده په اړه يې لېوالتیا نوره هم زیاته شي.

• **ښې او په ځای پوښتنې کوي:** کاريزماتیک شخصیتونه د خبرو پر مهال ښې او په ځای پوښتنې کوي، تر څو په سمه توګه له موضوع ځان خبر او تر

ځانګړې ځواک به يې درلود. کاريزما د انسان هغه پټه ځانګړنه ده چې له امله يې د ده مقابل لوري ته د راحتۍ او باور حس پیدا کېږي. کاريزما د انسان د جذابیت ځواک دی او تر ډېره په ظاهري جذابیت پورې اړه لري، چې نور خلک د ځان پر لوري راکاږي. پوښتنه داده چې کاريزما ذاتي پدیده ده که اکتسابي؟

مېرمن اولیویا فاکس چې د کاريزما د مفهوم په اړه يې څېړنې کړې دي، وايي: «کاريزما د کړنو، صفاتو او مهارتونو ټولګه ده. زیاتره کسان گمان کوي، چې کاريزما یوه ذاتي ښکارنده ده؛ خو داسې نه ده، د کاريزما ځینې برخې اکتسابي هم دي. یعنې هېڅوک له موره کاريزماتیک نه زېږي، بلکې د ژوند په لړ ځینې هغه مهارتونه او وړتیاوې زده کوي، چې ده ته کاريزما وربښي. د کاريزماتیک کېدو لپاره یوه ښه لاره

که چېرې سترې موخې لري او غواړي خپلو موخو ته ورسېږي، له شک پرته د ځینې نورو کسانو لاس نیوي او لارښودنو ته هم اړتیا لري؛ خو دا له کاريزما پرته ناشوني ده. ځکه کاريزما هغه ځانګړنه ده، چې له موږ سره د ژوند په بېلابېلو برخو کې مرسته کولای شي.

دا چې کاريزما څه ده او کاريزماتیک شخصیت کومې ځانګړې لري؟ هغه موضوعات دي، چې په دې لیکنه کې پرې بحث شوی دی.

کاريزما د هغو عادتونو او کړنو ټولګه ده، چې له امله يې انسان جذاب، ځانګړی او اغېزناک وي او په ټولنه کې له انفرادي جذابیت څخه برخمن وي. کاريزما کلمه د شملي پېړۍ په نیمایي کې په سیاسي او ټولنیزو ادبیاتو کې د سیاسي څېرو د ستاینې لپاره وکارول شوه، دا کلمه تر ډېره هغو سیاسي څېرو ته کارول کېده چې د رهبرۍ

زندگی یی نمونه و بهتر

همه ی آدم های متاهل گاهی پیشِ خودشان فکر کرده اند که شاید اگر مجرد بودند، حالشان بهتر بود، یا اگر شریک زندگیشان یک آدم دیگر بود، خوشبخت تر بودند،

کاش یک بار برای همیشه می فهمیدند که زندگی مشترک برای هیچ کس ایده آل نیست! هرکس پیشِ خودش آرزوهایی دارد که محقق نمی شوند،

هیچ زندگی مشترکی، رویایی و بدون مشکل نیست، اما این که تو حالت خوب باشد یا نه، به تو بر می گردد، نه اقبال و شرایط... و نه هیچ کسی! اگر اینجایی که هستی، باخته ای، هرجای دیگری هم بروی، بازنده خواهی بود!

آدم های خوشبخت، برای خوشبختی و حالِ خوبشان، می جنگند، پس هرجای دنیا که باشند خوشبختند! آدم های نا امید و بهانه گیر هم هر نقطه از زمین و در هر شرایطی که باشند، روزگارشان همین است! آدم های خوشبخت خودشان خواسته اند که خوشبخت باشند، اقبال، فقط بهانه ی آدم های بی مسئولیت و نا امید است!

گاهی باید ایراداتِ خود را بدونِ تعارف پذیرفت و اصلاح شد و در بیانِ ایراداتِ فردِ مقابل اغراق نکرد! گاهی باید، واقع بین بود و بجای بد و بیراه گفتن به زمین و زمان و مقایسه های بیجا، حرف زد، تغییر کرد و بهتر شد،

شرایط، معلول افکار و رفتارِ توست! درست است زندگی صحنه ی جنگ نیست، اما شهر آرزوها هم نیست!

از همین لحظه، منطقی باش و بپذیر! گولِ ظاهرِ زندگی دیگران را نخور! تو فقط لبخند و داشته های دیگران را می بینی، نه تاوان های سنگینی که در قبالش پرداخته اند، توقع نداشته باش لم بدهی، خوشبختی بیاید و درخانه ات را بزند!

خوشبختی، از درونِ خودت نشأت می گیرد! تا خودت تغییرِ مثبتی نکنی، هیچ چیز تغییر نخواهد کرد!

آدم ها، خوشبخت متولد نمی شوند، خوشبختیشان را می سازند!

کولای شی د خپل ژوند هره تجربه او داستان له نورو سره شریک کړي.

• **لېواله دي:** کاریزماتیک شخصیتونه تل مثبته روحیه لري، له دوی سره مل کسان تل خوشحاله وي او هیڅکله د ستړیا احساس نه کوي. ځکه دوی پوهېږي چې کله او په کومو موضوعاتو خبرې وکړي.

• **خطر مني:** ټول له ماتې وېره لري، مگر کاریزماتیک شخصیتونه پوهېږي، چې ماته له درس او عبرت څخه خالي نه وي، هڅه کوي چې له هرې ماتې یو درس واخلي.

• **د بېلابېلو ټولنو، خلکو او کلتورونو سره اشنا کيږي:** کاریزماتیک شخصیتونه هڅه کوي، چې د بېلابېلو ټولنو له دودونو سره اشنا شي. دا کار د دوی لپاره د زیاتو تجربو د ترلاسه کولو لامل کېږي.

• **تل فعاله وي:** کاریزماتیک شخصیتونه وخت نه ضایع کوي او د خپلې پوهې د لوړاوي په خاطر له وخته سمه ګټه اخلي.

تاسې به ضرور په خپل ژوند او چاپېریال کې له داسې شخصیتونو سره مخامخ شوي یاست، چې د رهبرۍ او جذابیت دغه اغېزناکه ځواک لري. دوی د دغه ځانګړو عادتونو د لرلو په سبب د نورو لپاره یوه ښه الگو وي.

لاسه شوي اطلاعات په سمه توګه درک کړي.

• **په لوړ غږ خبرې کوي:** کاریزماتیک شخصیتونه په لوړ او اغېزناک غږ خبرې کوي، په دې مانا چې هېڅکله هم چیغې نه وهي، بلکې د خبرو پر مهال د خپل لوړ او ښه غږ له لارې اورېدونکي متاثره کوي.

• **خپل احساسات ښکاره کوي:** کاریزماتیک شخصیتونه د خپلو احساساتو په ښکاره کولو کې لوړ مهارت لري، هېڅکله بیخایه غوسه نه کوي، بلکې شرایطو ته په کتو خپل احساسات کنټرولوي.

• **زړه سوی لري:** کاریزماتیک شخصیتونه له نورو سره د خفګان او غم پر مهال همدردي ښکاره کوي. د همدردۍ پر مهال یې چلند او خبره مقابل لوري ته د رښتیني همدردۍ احساس ورکوي.

• **د نورو احساسات درک کوي:** کاریزماتیک شخصیتونه د نورو د احساساتو د درکولو لوړ مهارت لري. یعنې له ظاهري خبرې ورهاخوا، د ځینو ظریفو نښو له لارې هم د مقابل لوري اصلي احساس درک کړي.

• **خپلې تجربې له نورو سره شریکوي:** کاریزماتیک شخصیتونه تل نوې کیسې لري او هغه زړورتیا لري چې

خوراکی‌ها و نوشیدنی‌هایی که در زمستان

باید استفاده شود!

تهیه و ترتیب: رویا محب
محصل صنف چهارم طب کابل

چون فصل زمستان دارای مزاج سرد است بنا اکثر افراد خصوصا افراد سرد مزاج باید تدابیر فصل زمستان خصوصا تدابیر غذایی مربوط آنرا رعایت کنند که قرار ذیل است.

موارد پرهیز:

همیشه قدم اول برای حفظ سلامت پرهیز است نه خوردن! اولین قدم جلوگیری از افراط در مصرف خوردنی و نوشیدنی‌های سرد است. که تولید کننده بلغم هستند. مثلا اجتناب از مصرف آب یخ زده، افراط در مصرف دوغ و ماست، میوه جات ترش و آب دار مثل تربوز غذا های یخ زده و سبزیجات که مزاج سرد دارند مثل بادرنگ.

از چه خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها استفاده کنیم؟

در کل غذا های که مدت زیاد به هضم دارد درافزایش درجه حرارت بدن کمک نموده و کمک می کند خود را گرمتر احساس کنید، بنابراین بیشتر از غذا های حاوی شحم، پروتئین و کاربوهایدریت استفاده شود.

بیشتر به سرما نشود. وقتی یک فرد به مدت طولانی در محیط خیلی سرد قرار بگیرد میتابولیزم بدن افزایش پیدا کرده و انرژی بیشتر مصرف میکند بنابراین احساس گرسنگی و نیاز به مصرف غذا هم بیشتر خواهد شد در نتیجه فرد بیشتر غذا میخورد و این یک عکس العمل فیزیولوژیک و طبیعی بدن است و مصرف بیشتر شیرینی و چربی در زمستان هم یک حالت عادی سازشی با محیط محسوب میشود.

نکته قابل توجه این که بسیار افراد در فصل زمستان دچار مشکل بنام سرماخوردگی می شوند داشتن رژیم غذایی مناسب درین فصل می تواند تا حد زیاد مقاومت بدن این افراد را تحت تاثیر قرار بدهد. در این فصل امراض مثل سرماخوردگی و زکام بیشتر است و کم کردن مواد با مزاج سرد به کاهش این مشکلات کمک می کند. خصوصا در شب های سرد زمستان باید در مصرف نوشیدنی و غذا های سرد بیشتر احتیاط کرد.

طوریکه میدانیم غذا منبع اصلی انرژی برای انسانها است غذا برای بدن زمینه رشد فعالیت و ترمیم را مساعد میسازد و نوع غذایی که ما استفاده میکنیم موثریت این پروسه را متاثر میسازد. غذا منبع حیوانی و نباتی دارد. ۳ منبع اصلی انرژی برای انسان ها شحم، پروتئین و کاربوهایدریت است. در متن ذیل به این بحث میپردازیم که در فصل زمستان چطور میتوانیم یک تغذیه سالم داشته باشیم و از منابع انرژی استفاده اعظمی نماییم.

رژیم های غذایی در فصل های مختلف سال تغییر چندانی نمیکند بطور کلی افراد برای دریافت تمام مواد مغذی در تمام فصول سال باید بطور متناسب و کافی دریافت کنند. اما در تابستان به دلیل گرمای هوا و عرق زیاد مصرف مایعات و خوراکی های که بتواند بدن را سرد کند توصیه میشود. و در فصل زمستان مصرف مواد غذایی که بتواند انرژی مورد نیاز را برای بدن تامین کند تا کمبود انرژی منجر به حساسیت

کیله: غنی از ویتامین B و

مکنیزم است که در انجام وظایف غده تایراید رول مهم را بازی میکند که

این غده در تنظیم درجه

حرارت بدن نقش عمده را در بر دارد.

جای زنجبیل دار: زنجبیل هم در هضم غذا کمک می کند و هم باغث می شود خود را گرم حس کنید.

در فصل زمستان کوشش کنید از غذا های استفاده کنید که حاوی مقدار زیاد فایبر هستند. چون غذا های فایبر دار از یک طرف در پروسه هضم غذا کمک می کند و از طرف دیگر در بدن به آهسته

گی جذب می شود و باعث میشود تا شما مدت طولانی احساس گرسنگی نکنید. غذا های که حاوی مقادیر زیاد فایبر اند و در فصل زمستان نیز خیلی در دسترس می باشد عبارتند از :

(۱) زردک (۲) شلغم (۳) بامیه (۴) کرم (۵) کاهو (۶) جو دو سره و غیره.

قهوه: یکی از فواید قهوه کافئین موجود در آن است. کافئین میتابولیزم بدن را افزایش داده و سبب افزایش درجه حرارت بدن می شود. درست است که در فصل زمستان نوشیدن چای و قهوه لذت بخش است اما باید در حد اعتدال مصرف شوند چون این نوشیدنی ها مدرر (ادارار آور) هستند و مصرف زیاد شان باعث دفع آب و نمک بدن و ایجاد اختلالات

شده و در تنظیم حرارت داخلی کمک میکند. کم آبی (دیهایدریشن) سبب میشود تا مرکز درجه حرارت بدن سقوط نموده و سبب Hypothermic میشود.

بنابر تحقیقات گروپ طبی Summit ما باید در فصل زمستان هم بوتل آب خور را در بیرون از منزل با خود داشته باشیم. بطور کلی در هوای سرد خوردن غذایی سرد مطبوع تر است. بر علاوه خوردن این غذا ها برای که بسشتر به هوای سرد مواجه اند هم لذیذ و هم مطبوع است و هم مواد مغذی مورد نیاز و درجه حرارت مناسب را برای بدن تامین میکند و مصرف شان درین شرایط مناسب تر است البته مزاج را هم باید مد نظر گرفت مثلا افرادی که دارای مزاج گرم هستند حتی در زمستان هم ممکن نیاز باشد از گرمی پرهیز نمایند.

گوشت سرخ: گوشت سرخ منبع آهن است. آهن یک منرال ضروری برای انتقال آکسیجن در سراسر بدن است. و کاهش سطح آکسیجن سبب احساس سردی در دست و پا و خستگی می شود. همچنان حاوی vitamin B۱۲ می باشد که سیستم معافیت عضویت را تقویت میکند.

کدو: غذایی که شما را در یک روز سرد زمستان گرم میکند سویه بلند vitamin C and K در آن سیستم معافیتی عضویت را تقویت کرده و فایبر موجود در آن درهضم کمک میکند.

یک راه ساده گرم نگاه داشتن بدن در زمستان آب دست (البته نه آب یخ زده) آب سبب حفظ وظایف نارمل و حیاتی بدن

خواهرم گذشته و آینده را بگذار و به حال مشغول شو

طرز تهیه کلچه تنوری در داش برقی

مواد لازمه :

۱. آرد : دو کیلو گرام،
۲. روغن: نیم گیلان
۳. تخم مرغ: ۵ عدد به خمیر کلچه و دو عدد به روی کلچه،
۴. بوره: ۲ گیلان،
۵. خمیرمایه: ۱ قاشق چای خوری،
۶. پولی: ۱ قاشق چای خوری،
۷. هیل چای: ۱ قاشق چای خوری،
۸. آب : به قدر ضرورت.

طرز تهیه: اولاً بوره را در آب مخلوط نموده و برای ۵ دقیقه حرارت دهید، بعداً پولی و هیل را با آرد خوب مخلوط نمائید. تخم مرغ را در یک ظرف دیگر اولاً خوب با قاشق مخلوط نمائید، بعداً تخم مرغ، آب و بوره را که قبلاً آماده کرده بودید با آرد مخلوط نموده و خمیر نمائید. بعد از آماده شدن خمیر آن را برای دو ساعت بگذارید بعد از دو ساعت خمیر را نظر به خواست خود ذغاله نموده و ذغاله آماده شده را دورادور نشان بزنید، طوریکه به شکل دایروی در آید و بعداً با دست تان داخل خمیر را فشار دهید تا بهتر دایروی شود. بعداً نظر به سلیقه خود کلچه را دیزاین نمائید. داش را ۵ دقیقه قبل روشن می نماییم تا گرم شود. دو عدد تخم مرغ را خوب مخلوط نمائید، روی کلچه ها را چرب نموده و کلچه ها را به داخل داش به درجه حرارت ۱۵۰ درجه سانتی گرید برای ۳۰ دقیقه بگذارید. کلچه آماده خوردن است.

نوت: اگر خواستید کلچه زیاده تر بپزید مواد لازمه را دوچند کنید.

این نوع کلچه را می توانید در تنور چوبی و گازی پخته نمائید. هنگام پختن در تنور گازی و یا داش گازی حرارت را کم بگذارید.

تهیه و ترتیب: خالده کریمی

چه ارزشی دارد که به خاطر از دست دادن چیزی یا پیش آمدن مشکلی، به سر و صورت بزنیم و گریبان پاره کنیم؟ اتفاقی که گذشت زمان، پرونده اش را مختومه کرده، چه ارزشی دارد که به آن بیندیشیم و درد و رنج آن را تازه نماییم؟

اگر توان تغییر اتفاقات گذشته را داشتیم و میتوانستیم و آن را به صورت دلخواه مان عوض کنیم و دست ما به آن می رسید، باز گشت به گذشته واجب بود؛ بلکه همه ی ما به سوی آن می شتافتیم و آنچه را که به خاطر انجام دادن آن پشیمان هستیم، محو می کردیم و بهره ی خود را از چیزهای خوبی که از آن اندکی داشته ایم، چند برابر می نمودیم، اما این، ممکن نیست. لذا باید تلاش خود را در شب و روزهایی متمرکز نماییم که در آن هستیم. بدین ترتیب با متمرکز کردن تلاش در این روزها، عوض چیزهای از دست رفته را خواهیم یافت.

این همان چیزی است که قرآن کریم، پس از جنگ احد گوشزد نموده و به کسانی که برای کشته شدگان می گیريستند و به آنان که به خاطر فرار از میدان جنگ پشیمان بودند، گفت: بگو اگر در خانه هایتان هم بودید، آنان که کشته شدن، برایشان مقدر شده بود، به محل کشته شدن خود می رفتند. (آل عمران: ۱۵۴)

از کتاب داکتر عائض القرنی

شانگه‌ای همکارۍ سازمان اتلسمه ناسته

او پر افغان سوله یې اغېزې

د ستراتيژيکو او سیمه ییزو خپرونو مرکز

د شانگه‌ای همکارۍ سازمان د غړو هېوادونو استازي د عقرب میاشتې په ۱۰ مه او ۱۱ مه نېټه، د دغه سازمان د لومړیو وزیرانو په ۱۸ مه غونډه کې د ازبکستان په مرکز تاشکند کې سره راټول شوي وو. د افغانستان اجرائیه رئیس ډاکټر عبدالله عبدالله هم د یوه پلاوي په مشرۍ، په دې غونډه کې گډون کړی وو.

د دغه سازمان مخینه د افغانستان له حالاتو سره مستقیمه اړیکه لري او په وروستیو اتو کلونو کې هم د افغانستان په لور د دغه سازمان پاملرنه، اندېښنې او لېوالتیا زیاته شوې ده. په سیمه کې د دغه سازمان ارزښت ته په کتلو سره افغانستان هم تېر کال د دغه سازمان د بشپړ غړیتوب د ترلاسه کولو غوښتنه کړې وه.

د افغانستان اجرائیه رئیس د دغه سازمان د وروستۍ غونډې په څنډو کې د روسیې، قزاقستان، قرغزستان، تاجکستان او ازبکستان له لومړیو وزیرانو، د ایران د جمهور رئیس له لومړي معاون او د هند د دفاع له وزیر سره هم ملاقاتونه درلودل. د شانگه‌ای همکارۍ سازمان د لومړیو وزیرانو ۱۸ مې غونډې ته په کتوسره، د

شانگه‌ای غړو هېوادونو رول په افغان سوله کې څه دی؟ او په ټوله کې د یاد سازمان د غړو هېوادونو رول د افغان کشالي په دخیلو اړخونو باندې څه دی؟ په اړه یې دلته شننه شوې ده.

د شانگه‌ای همکارۍ سازمان لنډه پېژندنه

شانگه‌ای همکارۍ سازمان په ۲۰۰۱ م کال کې جوړ شوی، موخه یې د غړیو هېوادونو ترمنځ په امنیتي، سیاسي، تجارتي، اقتصادي، او یو شمېر نورو برخو کې همکارۍ ته وده ورکول دي.

همداراز د شانگه‌ای همکارۍ سازمان د سخت دریځو اسلامپالو ډلو له خوا د راپورته کېدونکو گواښونو د مخنیوي او له افغانستان نه د نشه یي توکو د قاچاق له منځه وړلو په موخه جوړ شوی.

د شانگه‌ای د غړو هېوادونو مساحت د آسیا او اروپا په سلو کې یو شپيته خاوره او د وگړو د شمېر له مخې د نړۍ دویمه برخه وگړي په دې هېوادونو کې ژوند کوي.

اوس مهال اته هېوادونه (چین، قزاقستان، قرغزستان، روسیه، تاجکستان، ازبکستان، هند او پاکستان) د یاد سازمان دایمي غړي، افغانستان، بېلاروس، ایران او

د منګولیا هېوادونه یې د څارونکو؛ او ازربایجان، ارمنیا، کمبودیا، نیپال، ترکیه او سریلانکا هېوادونه یې د خبرو شریکانو په حیث پیژندل کېږي. د یادولو وړ ده، چې افغانستان په ۲۰۱۲ م کال د چین په مرسته د دې سازمان څارونکی هېواد شو.

د شانگه‌ای همکارۍ سازمان د لومړیو وزیرانو ۱۸ مه غونډه

د افغانستان اوسنیو حالاتو ته په کتلو سره د شانگه‌ای د همکارۍ سازمان ښکېلتیا د افغان سولې پروسه کې اړینه ده، له همدې کبله د یاد سازمان غړي هېوادونه د افغان سولې پروسه کې د خپل رول د درلودو له مخې د یاد سازمان پاملرنه هم د افغانستان په لور زیاته شوې له همدې ځایه ده، چې دغه کنفرانس د افغانستان لپاره مهم وو. د یادې ناستې ډېره پاملرنه د شانگه‌ای همکارۍ سازمان په داخلي جوړښت او کارونو باندې وو، او په ۲۰۱۸ م کال او د ۲۰۱۹ م کال په لړ کې چې کوم کارونه د یاد سازمان له لوري تر سره شوي وو، هغه وارزول شول او د یاد سازمان د ۲۰۲۰ م کال په بودجه او پلان باندې بحث وشو همدارنګه یاد سازمان له نورو

نړېوالو ټولنو سره د گډې همکارۍ په موخه تفاهم نامې هم امضاء کړې، او په ياده ناسته کې په سيمه کې د چاپېريال په برخه کې گټوره همکاري، تروريزم پر وړاندې گډه مبارزه، د نشه يي توکو قاچاق، د انسانانو قاچاق، د پيسو ناقانوني حوالې، د سپکو وسلو ناجائزه سوداگري، اقتصادي وده، ترانسپورتي همکاري او صنعتي ودې هم بحث وشو.

په اقتصادي برخه کې: په اقتصادي برخه کې بايد غړي هېوادونه په خپلو منځونو کې تجارتي راکړې ورکړې زياتې او د غړو هېوادونو ترمنځ ماليه کمه کړل شي، همدارنگه غړي هېوادونه په خپلو سيمو کې د هغو طبيعي حوادثو په هکله معلومات شريک کوي، چې د دوی ګاونډيان اغېزمنوي، د هېوادونو د مشرانو او مسوولينو ترمنځ د معلوماتو تبادله ترڅو په هېواد کې نړيوال توريزم ته وده ورکړي او د دغو مسوولينو ترمنځ همغږي رامنځته کړي، د حوادثو د مدیریت په هکله له يو بل سره خپلې تجربې او معلومات شريکول او

خپلمنځي گډې پروژې پر کار اچول تر څو په سيمه کې د اقتصادي ودې د زياتوالي سبب شي.

د چاپېريال په ډگر کې همکاري: غړي هېوادونه به په گډه سره د چاپېريال ساتنې په برخه کې نه يوازې دا چې پروگرامونه به جوړوي بلکې پلي کوي به يې هم، په تېره بيا په سرحدي سيمو کې.

تروريزم پر وړاندې گډه مبارزه: غړي هېوادونه بايد د خپلو ملي قانونو له مخې د تروريزم د له منځه وړلو لپاره په خپلو کې همکاري وکړي او د سخت دريځو او بېلتون غوښتونکو عملونو مخنيوی به کوي.

نشه يي توکو پر وړاندې گډه مبارزه: غړي هېوادونه به له يو بل سره د نشه يي توکو د ختمولو، انساني قاچاق، د پيسو ناقانونه حوالې او د نورو زيان رسونکو موادو پر خلاف اقدامات کوي. غړي هېوادونه بايد د تمدنونو د جگړې پر خلاف له يو بل سره د تمدنونو ترمنځ خبرو اترو ته وده ورکړي. **سياسي او نظامي:** د تلپاتې ثبات او په نظامي-سياسي ډگر کې خپلمنځي اعتماد

پياوړي کول
د غړو هېوادونو له مشرانو سره ناسته کتنه

د شانگهای همکارۍ سازمان په اتلسمه ناسته کې د افغانستان په استازولي د ملي يووالي حکومت اجرائيه رئيس ډاکتر عبدالله عبدالله برخه درلوده، ياده ناسته چې دوه ورځې يې دوام وکړ د حکومت اجرائيه رئيس د دې ناستې تر څنگ د سازمان د غړو هېوادونو له مشرانو سره هم ناستې درلودې او په يادو ناستو کې په لاندې ذکر شويو موضوعاتو باندې بحث وشو:

• **د سيمي د هېوادونو څخه د ترهگرۍ پر وړاندې د مبارزې په برخه کې د سيمه ييزې اجماع د رامنځته کولو غوښتنه:** د افغان حکومت اجرائيه رئيس عبدالله عبدالله چې په دغه غونډه کې يې د افغان دولت په استازيتوب گډون کړی وو، وويل، چې د ترهگرۍ پر وړاندې د مبارزې لپاره د يوې سيمه ييزې ستراتيژۍ او کړنلارې ته اړتيا ده تر څو وکولای شو،

ټاکنو پایلې نه دي معلومې شوې او یو ځل بیا په سیمه ییزه او نړېواله کچه د سولې د خبرو د پیل غوښتنه شوې.

اروپايي ټولنې، په مسکو کې د افغان سولې په اړه تر سره شوې څلور اړخیزه ناسته او په نېرېډي راتلونکې کې د چین په کوربتوب د بین الافغاني ناستې تر سره کېدل هغه څه دي چې ورسره یو ځل بیا په افغانستان کې د تل پاتې سولې راتلو لپاره هېلې راټوکېدلې دي.

یاد سازمان په افغان کښاله کې په ښکېلو لوریو باندې نفوذ لري امید دی چې دوی په دې برخه کې له خپل نفوذ نه مثبتې گټې اخستې سره په افغانانو باندې د دې تپل شوې جگړې د ختمولو هڅه وکړي او د افغان سولې لپاره، چې کومې هڅې اوس روانې دي د دوی په همکارۍ دا تېزې کړل شي، تر څو د دوی په مثبت رول اداء کولو سره وکولای شو، چې د افغان سولې د راتلو او جگړې د ختم لپاره سیمه ییزه اجماع رامنځته کړو.

همدارنگه افغان سیاستوالو ته په کار ده، چې د ولسمشریزو ټاکنو پایلې هم زر تر زره اعلان او وړونکی ټیم دې د نوي حکومت د تشکیل لپاره کوتلي گامونه واخلي او بایلونکي ټاکنیز ټیمونه دې گټونکي ټیم سره د نوي حکومت په تشکیل او د افغان حکومت له لوري د سولې د پروسې په پیل کې خپله هراړخیزه همکاري وکړي؛ تر څو په دې سره وکولای شو، چې خپل نړېوال موقف قوي کړو او په افغانستان کې یوې تل پاتې سولې ته ورسېږو.

د پراخوالی او نفوس له لحاظ د نړۍ په سطحه له ټولو سازمانونو لوی دی. د دغه سازمان د غړو هېوادونو عمومي اقتصادي حجم او نفوس په جلا جلا توگه د نړۍ ۲۰ سلنه او ۵۰ سلنه جوړوي. له ملگرو ملتونو او نورو نړېوالو او سیمه ییزو سازمانونو سره یې پراخې همکاريزې اړیکې ټینګې کړې دي او نړېواله اغېزه یې لاسي پراخه کړې. او د یاد سازمان ټول غړي هېوادونه د افغانستان په جگړه کې په ټولو ښکېلو اړخونو نفوذ لري، نو له همدې امله یاد سازمان کې ځینې شامل هېوادونه کولای شي چې د افغان سولې په پروسه کې مثبت رول ولوبوي، چین د خپل اقتصادي نفوذ د لرلو په اساس کولای شي، د سیمې هېوادونو [پاکستان] باندې فشار راوړي تر څو هغه ډلې، چې یو ډول نه یو ډول په افغان کښاله کې رول لري خبرو مېز ته کېنوي، په ټوله کې یاد سازمان دا توانايي لري چې په نړېواله سطحه امریکا (د افغان جگړې د پیل اصلي لوری) ته ووايي، چې افغان کښاله د خبرو له لارې حل کېدلای شي او د خبرو له لارې په حل کې یې موږ هم همکاري کوو او که چېرې د جگړې له لارې حل غواړی په هغه برخه کې یې موږ ور سره همکاري نه کوو، نو که چېرې یاد هېوادونه په رښتیا هم دا ډول وغواړي، امریکا دلته د ډېرې مودې لپاره نشي پاتې کېدی.

پایله

د شانګهای همکارۍ سازمان د لومړیو وزیرانو ۱۸ مه ناسته داسې مهال تر سره کيږي، چې د افغانستان د ولسمشریزو

چې په گډه د ترهگرۍ پر وړاندې مقابله وکړو، همدا اوس افغانستان له دې ترهگرۍ سره لاس او گرېوان دی نو له همدې امله د شانګهای د همکاريو سازمان سیمه ییزو هېوادونو هوساینه د افغانستان سولې او ثبات پورې تړلې ده. نو لازمه ده، چې د سیمې د گډو ستونزو د حل لپاره په گډه د عادلانه سوله ییزې او باعزتې کړنلارې له مخې د جگړې ختمولو ته هڅه او کار وکړو.

• **له روسیې سره د دوه اړخیزو اړیکو پراختیا:** د افغانستان د ملي یووالي حکومت اجرائیه رئیس د روسیې له صدراعظم سره د دې غونډې په څنډه کې لیدلي دي. دغې لیدنې درې مهمې برخې لرلې: لومړۍ: د افغانستان او روسیې د دوه اړخیزه اړیکو پیاوړتیا؛ دویم: د افغانستان د سولې پروسه؛ درېم: نشه یي توکو پر وړاندې مبارزه.

• **د سیمې له هېوادونو سره اړیکې:** د دې ترڅنګ د دغه کنفرانس په څنډو کې ډاکتر عبدالله عبدالله د سیمې د یو شمېر هېوادونو له لومړیو وزیرانو سره هم ولیدل او د اړیکو پر نږدې کولو یې خبرې وکړې. د ازبکستان لومړی وزیر کابل ته راوبلل شو. له هند او ایران سره پر امنیتي او اقتصادي همکاريو خبرې وشوې او همدا راز له تاجکستان او قزاقستان سره هم د اړیکو په رغولو خبرې وشوې.

د شانګهای سازمان د غړو هېوادونو رول په افغان سوله کې

په تېرو اتلسو کلونو کې د بېلابېلو خواوو په گډو همکاريو، شانګهای همکارۍ سازمان په نړۍ کې د همکاريو داسې جامع او سیمه ییز سازمان ګرځېدلی، چې

اسلام در کوریای جنوبی

ترجمه: عبدالخالق احسان

در نیمه‌ی شرقی کره‌ی زمین و مشخصاً در شهرهای کوریای جنوبی، وقت شنیدن صدای اذان و عبارت (السلام علیکم) موقع ملاقات، انسان مسلمان غافلگیر می‌شود؛ بلکه چون از کوریای جنوبی صحبت می‌کنیم نه یکی از کشورهای عربی!

در کشوری که نیمه شهروندانش اصلاً به هیچ دینی باور ندارند، می‌بینی که تعداد مسلمانان درین کشور افزایش یافته و تنها در سیول پایتخت کوریای جنوبی حدود ۱۵۰۰۰۰ مسلمان زندگی می‌کنند که بیشترشان از شهروندان اصلی کوریا می‌باشند. در سال ۱۹۷۶م اولین مسجد در مرکز پایتخت افتتاح گردید و در منطقه اتایوان سیول غذا های حلال و کالاهای اسلامی به فروش می‌رسد. مسجد مرکزی سیول یکی از پانزده مسجد بزرگ شهرهای کوریا می‌باشد، علاوه بر مساجد، اتاق‌های مخصوص نماز در میدان‌های هوایی، دانشگاه‌ها و مراکز بزرگ تجارتی فراوان وجود دارد.

مسلمان کوریایی بودن به این معنی است که به تمدن و فرهنگ کوریایی متمسک بوده و هم‌چنان به شعایر و آداب اسلامی آراسته باشند؛ مسلمان کوریایی همانند قرار داشت و این ارتباط فرهنگی و تجارتی به کوریای جنوبی نیز سرایت نمود، و در قرن نهم برخی تاجران عرب و فارس در کوریای جنوبی اقامت دائمی برای شان

مسلمانان کشورهای عربی نیست؛ مگر در اجرای شعایر و آداب اسلامی، چون فرهنگ‌ها و تمدن‌ها متفاوت‌اند. تاریخ اسلام در کوریای جنوبی بر می‌گردد به نیمه قرن هفتم، آنگاه که تجارت بین عرب‌ها و کشور چین به اوج پیشرفت انتخاب کرده و برخی شهرهای را تأسیس نمودند که آراسته به هنر معماری اسلامی می‌باشد، به مرور زمان مسلمانان با ملت کوریا یکجا شده و با ازدواج بین‌شان، اسلام در کوریا تثبیت گردیده و دو فرهنگ با هم همگام شدند. در قرن پانزدهم

عملیه تجارت بیشتر شده و در نتیجه آن قبیله (هوی) که قبیله مسلمان چینایی است، به کوریای جنوبی انتقال گردیدند. در زمان حکومت کوریو، مغول ها با همکاری سلسله خاندان یوان توانستند ساحه فرمانروایی اش را گسترش دهد و علاوه بر شمال چین، خیتان، جورشین؛ منطقه کوریای جنوبی را نیز به تصرف خود درآورد، در آن زمان خانواده های جاپانی، عربی، ویتنامی، یوگوری، منشوری و چینایی به کوریای جنوبی مهاجرت نمودند. در قرن بیستم و در جریان جنگ کوریا، ترکیه به درخواست ملل متحد تعدادی از سربازان و افسران خود را به کوریا فرستاد و درین نبرد، ترک ها نقش فعالی در کمک های انسانی و آموزشی و سهم فعالی در توسعه فرهنگی داشتند. بعد از پایان جنگ، برخی از نیروهای ترکی به حیث نیروی حافظ صلح در کوریا باقی ماندند. در سال ۱۹۵۵م اولین مسجد در کوریای جنوبی اعمار گردید و در سال ۱۹۶۲م حکومت مالیزی مصارف اعمار مسجد بزرگ سیول را پرداخت که در سال ۱۹۷۶م افتتاح گردید. امروزه در بسیاری از شهر های کوریای جنوبی مسجد وجود دارد، مثل: بوسان، انیانگ، جیونگ جی، جوان جو، جیون جو، دای جو و کای سونگ.

اقتصاد شرق میانه و جهان عرب نقش بارزی در حرکت اموال تجارتنی در کوریای

جنوبی داشته و کوریای جنوبی نقش سازنده ای در بنای برج خلیفه و استیشن نیروگاه هسته ای امارات متحده عربی و استیشن های تولید نیرو در مملکت عربی سعودی داشتند. کوریا می خواهد مکاتب حکومتی اسلامی مخصوص اطفال مسلمانان تأسیس نماید، هم چنان پلان دارد که مرکزی فرهنگی اسلامی و دانشگاه اسلامی را نیز تأسیس نماید، در سال ۱۹۹۰م مدرسه سلطان بن عبدالعزیز به منظور آموزش زبان عربی و فرهنگ اسلامی در کوریای جنوبی تأسیس گردید، قابل یاد آوری است که وزارت خارجه کوریا از سال ۲۰۰۴ هر سال در رمضان سفره افطار رضانی برای مسلمانان پهن می کند.

بسیاری از زنان کوریایی لباس دراز و کلان می پوشند که لباس مخصوص و عنعنوی کوریا است، لذا با پوشیدن لباس فرقی بین زنان مسلمان و غیر مسلمان دیده نمی شود؛ چون مسلمانان معتقد اند که لباس عنعنوی کوریا با شریعت اسلامی تناقض ندارد؛ چون کلان بوده و بدن را می پوشاند.

مسلمانان کوریایی امروزه می خواهند چهره واقعی اسلام را به نمایش بگذارند و اتهامات ناروایی را که رسانه های مغرض به اسلام نسبت می دهند، از چهره اسلام پاک نمایند و ثابت کنند که اسلام دین کشتار و جنایت و انجام جرایم نیست،

هنرمند کوریایی (منی هیونمن بای) توانست با هنر و نقاشی بین دین اسلام و تمدن کوریا تقارب و تجانسی را به نمایش بگذارد؛ چون که هنر یکی از وسایلی است که بیشترین تأثیر را بر ملت کوریا دارد و به خصوص این که چهره جدید و واقعی اسلام آشکار گردد و این که کوریایی مسلمان و غیر مسلمان در کنار هم می توانند با امن و امان زندگی نمایند.

لباس مخصوص و عنعنوی کوریا با لباس اسلامی تفاوت چندانی ندارد؛ چون تمام بدن را می پوشاند، این یکی از نقاط اتفاق بین فرهنگ اسلامی و فرهنگ کوریایی است. چون اسلام در کوریا دین غریب و اقلیت می باشد، بسیاری از مسلمانان تلاش می کنند تا با استفاده از وسایل ارتباط جمعی و به خصوص انستاگرام، دین اسلام را به صورت واقعی و همگام با زمان معرفی نمایند و اذهان را با هم نزدیک سازند.

اسلام در احتکار و گرو یک کشور و یک نژاد نیست، هماهنگی و نزدیکی ایجابی بین تمدن ها و فرهنگ ها می تواند، تناقضات را به فرصت گفتگو و همگامی و ارتقای باهمی تبدیل نماید، این سیاست باز و همگامی کوریا توانسته تعداد مسلمانان گردشگر به کوریا را به ۱٫۲ میلیون مسلمان در سال ۲۰۱۷ برساند، امکان دارد که در سال های آینده این تعداد افزایش یابد.

رهنمودهای طلایی

برای بهبود زندگی خانوادگی

ترجمه: عبدالرحمن عزام

مشکل زناشویی گاهی بزرگ تبارز می‌کند؛ اما اگر برای درمان آن برنامه ریزی درستی در نظر گرفته شود، کوچک می‌شود. این نکته ای است که من همواره هنگام بیان مشکلات، آن را متذکر می‌شوم. من مشکل را کوچک عنوان می‌کنم و شنونده از گفته ام تعجب می‌کند؛ زیرا به پندار او، این مشکل بس بزرگ است و علاج آن هم، بسی سخت، و یا هم گاهی شخص تلاش خویش را برای حل آن مبذول داشته است، ولی به نتیجه ای مطلوب نرسیده است؛ لذا حل آن را هفت خوان رستمی می‌داند که برای عبور از آن باید با هیولاهای فراوانی چنگ در چنگ شد. درین جا هفت گام برای همسرانی که علاقمند حل و

چاره جویی مشکل شان اند، پیشنهاد می‌شود که با عملی نمودن آن، تفاوت زیادی در زندگی خویش شاهد خواهند بود و اگر مدت زمان علاج به درازا کشید، این نمایانگر وجود مشکلات انباشته شده ای است که از دیر زمان وجود دارد و برای علاج آن رسیدگی صورت نگرفته است؛ این گام های هفتگانه به قرار آتی است:

گام دوم: تغییر یکی از عادات در خلال

هفته

اگر یکی از زوجین احساس نماید که همسرش در خلال هفته یکی از اوصاف و عادات خویش را گر چه کوچک هم باشد، تغییر داده است، این تغییر اندک هم که باشد، باعث خوشبینی طرف دیگر می‌شود و او این را به

گام نخست: تشخیص درست مشکل

اکثر اوقات شکوه و شکایتی از زوجین می‌شنوم که تشخیص شاکی غلط است و به اساس آن مشکل را خیانت یا اراده ازدواج دوم، عناد و ضدیت، یا هم عدم احترام توصیف می‌کند؛ اما پس از تحقیق متوجه می‌شویم که تعامل صورت گرفته از جانب یکی از

فال نیک می گیرد که مشکل شان در مسیر حل خویش قرار دارد و آن دو در راه درست علاج و درمان آن، روان اند.

گام سوم؛ مشاور قابل اعتماد

بیشتر اوقات سبب پیچیدگی مشکل زوجیت این است که یکی از زوجین رفته و از یکی از اقرباء یا والدین و یا دوستان خویش مشوره می گیرد؛ اما انتخاب درستی ننموده اند؛ زیرا کسی که ایشان او را مورد اعتماد دانسته و از وی درین باب مشوره می خواهند، خود صاحب تجربه ازدواج ناموفقی است که از خلال مشوره دهی خویش، همان تجربه ناکام را به ایشان نیز انتقال می دهد که این بر پیچیدگی معمای مشکل ایشان می افزاید.

باری به مشکلی ساده و بسیط در امور خانوادگی برخوردیم اما من تعجب کردم که چرا زوجین این مشکل ساده را به اینجای از پیچیدگی و بغرنج برسانند؛ هنگامی که از سبب آن پرسیدم، گفتند ما به اساس مشوره و ارایه نظر یکی از اقارب خویش چنین و چنان نمودیم؛ او نیز فردی بوده که نسبت به همسرش از برخورد درستی برخوردار نبوده و همواره در پی انتقام از وی بوده است؛ حالا هم که ایشان از وی در باب مسائل و مشکلات همسراری نظر خواسته بودند، او نیز

با ابراز نظر و ارایه راه حل، همان شعور انتقام و احساس ضدیت را به ایشان منتقل نموده بود.

گام چهارم؛ ارتباط دیداری

ارتباطات دیداری برای بازگرداندن ارتباط میان زوجین و تقویه آن مهم است. در واقع هنگام بروز اختلاف، هر یک از زوجین چشم از دیگری فرو می دارد و از دیدن وی دوری می گیرند، اگر بتوانیم همسران را بران داریم در هفته اول با مجاهده با نفس خویش با همدیگر ارتباط دیداری برقرار نمایند، این امر به تسریع علاج مشکل و از بین رفتن تنش پیش آمده کمک شایانی می نماید. و اگر آن دو هم بتوانند روزانه خود را ملزم نمایند تا با همدیگر برای ده دقیقه هم که شده در اثنای گفتگو از راه دیدار ارتباط بگیرند، این کرده هم و غم و نگرانی های بوجود آمده را از میان می برد.

گام پنجم؛ توجه به ویژگی های

مثبت همسر

تلاش شود تا همسر با چشم پوشی از معایب و کاستی ها، محاسن و خوبی های همسر خویش را همواره بیان کند. نکات مثبتش را متذکر شود و از ذکر نکات منفی، زبان باز دارد. او را در زندگی خویش، مهره مهم جلوه دهد و همچون چشم زنبور که

بر گل و ریحان می نشیند و عسل بهره می دهد، در پی شکار زیبایی ها باشد و نه مانند مگس که بر پلیدی ها نشیند و آلودگی به ارمغان آورد.

گام ششم؛ یادآوری روزهای خوب زندگی

یادآوری روزهای خوب زندگی، مانند بیان خاطرات روزهای نخست ازدواج. اگر نزدیکی از همسران آلبوم تصاویر و یا فیلم شب ازدواج موجود باشد، آن را نگاه کنند و از فرحت و سرور آن شب سخن به میان آورند، بازگویی این موارد در جان روح دوباره می دمَد. اگر تصاویر سفرها و سیاحت ها، و یا هم نگاره های یادگاری روز تولد فرزندان شان و شادمانی ها و خوش و بش خانواده در دسترس باشد، آن ها را ببینند و در سایه این خاطرات زیبا، زندگی کنند.

گام هفتم؛ دعا سلاح پرهیزگاران است

هیچ معضل و مشکلی وجود ندارد مگر اینکه دعا یکی از وسایل علاج آن است. خداوند متعال هنگامی که صداقت بنده اش را در دعا ببیند، خواسته اش را رد نمی کند. این موارد، گام های هفتگانه ای بود که برای بهبود زندگی زناشویی در نخستین هفته درمان مشکل.

پیروی از پیامبر صلی الله علیه وسلم

چگونه و چرا؟

سعدیه حفیظ

الله متعال هنگامیکه آدم علیه السلام را از بهشت به زمین می فرستاد، برایش چنین فرمود: «قلنا اهبطوا منها جميعا فإما يأتينكم منى هدى فمن تبع هداى فلا خوف عليهم ولا هم يحزنون. والذين كفروا وكذبوا بآياتنا أولئك أصحاب النار هم فيها خالدون. (بقره ۳۸-۳۹)

ترجمه: گفتم همگی از آنجا (بهشت، به زمین) فرود آیید و چنانچه هدایتی از طرف من برای شما آمد کسانی از من پیروی کنند، نه ترسی به آنان خواهد بود و نه غمگین خواهند شد. و کسانی که کافر شوند و آیه های ما را تکذیب کنند اهل دوزخند و همیشه در آنجا خواهند ماند. الله متعال فرزندان آدم را هیچگاهی بدون رهنمایی نگذاشت و پیامبران خود را جهت هدایت بشر پیهم می فرستاد تا اینکه با فرستادن محمد صلی الله علیه وسلم به این سلسله خاتمه بخشید.

الله متعال به آخرین الگوی هدایت اش را، در آخرین کتاب خود؛ قرآن کریم چنین خطاب کرد: «وإنك لعلی خلق عظیم (تو دارای خوی سترگ هستی) اخلاق او را ستود و بعدا او را الگوی زندگی برای جویندگاه را حقیقت گردانید و فرمود: «لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة لمن كان يرجو الله و اليوم الآخر و ذکر

الله كثيرا» (الاحزاب ۲۱) ترجمه: برای شمار در وجود پیغمبر خدا، سرمشق و الگوی زیبایی. برای کسانی که امید به خدا داشته، و جوای (خوشبختی) قیامت باشند، و خدای را بسیار یاد کنند.

بارز ترین نشانه در شخصیت پیامبر صلی الله علیه وسلم اخلاق نیکو اش بود. بگونه ای که اگر همه بهترین های اخلاقی در جهان را جمع نماییم همه ای آنها در شخصیت آن حضرت وجود داشت با این اضافه که پیامبر صلی الله

علیه وسلم هیچ نوع عملکرد غیر اخلاقی در زندگی خود نداشت. همواره بهترین را انجام می داد و عمل کرد هایش در عالی ترین سطح قرار داشت. هدف بعثت خود را هم تکمیل اخلاق ستوده توصیف کردند: «إنما بعثت لأتمم مكارم الأخلاق» ترجمه: «من جهت تکمیل اخلاق ستوده فرستاده شده ام».

اگر بخواهیم تصویر همه جانبه ای از اخلاق پیامبر داشته باشیم راهی جز خواندن قرآن کریم، سنت و سیرت پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم نداریم. چون اخلاق پیامبر خدا صلی الله علیه وسلم بگونه ای که عایشه رضی الله عنها توصیف نموده اند قرآن بود. از عایشه رضی الله عنها درباره اخلاق پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسیده شد فرمودند: «اخلاق اش قرآن بود» و در روایتی فرمودند: «قرآن متحرکی بود که در زمین حرکت می

گفتار، و کردار خود استیم باید به سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم به گونه ی همه جانبه عمل نماییم ونه پراکنده! سوال دیگر در ذهن خطور می کند که الگو بردار از پیامبر صلی الله علیه وسلم بر ما چه تاثیر می گذارد؟

اولتر از همه در وجود ما بیداری ضمیر، کنترل نفس و مراقبت داخلی را به میان می آورد. به این معنی که هنگامی که در گفتار و کردار خود تلاش می نماییم سنت پیامبر را بجا آوریم گفتار و کردار خود را متوجه می باشیم و بدون توجه و فکر از ما عملی صادر نمی گردد.

دوم: با پیروی از سنت پیامبر به مدارج عالی ای از ایمان، تقوی و اخلاق دست می یابیم.

سوم: شخصیت اصیل اسلامی را در تمام عرصه های عقیدتی، عبادتی، اخلاقی و فکری و جسمی بدست می آوریم.

چهارم: هویت و تشخص اسلامی از دست رفته ی خود را باز می یابیم و از تقلید کورکورانه ی غرب و شرق دست بردار می شویم.

پنجم: بدعت ها و انحرافات که زندگی ما را در برگرفته است از میان می رود. ششم: کامیابی و رستگاری دنیا و آخرت را بدست می آوریم.

هر کسی که رضایت الله و نجات آخرت را آرزو دارد محمد صلی الله علیه وسلم را الگوی زندگی خود قرار دهد.

است که خواهان تطبیق آموزه های خود در عرصه ی عمل و کردار می باشد تا منحیث برنامه ی عملی زندگی، محسوس و ملموس باشد. از همین رو پیامبر صلی الله علیه وسلم این برنامه را عملاً در زندگی خود تطبیق نمودند. واسلام پیروی همه جانبه از پیامبر صلی الله علیه وسلم را بر پیروان خود لازمی گردانیده است، چنانچه در قرآن کریم آمده است: «وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ». ترجمه: از خداوند واز پیامبر فرمان برید تا مورد رحمت ومهربانی قرار گیرید.

باید گفت پیروی واقعی از پیامبر صلی الله علیه وسلم خواهان عمل کردن به سنت پیامبر در آشکارو نهان براساس محبت به پیامبر باشد. و محبت با پیامبر صلی الله علیه وسلم از اصول ایمان ما است که بدون آن ایمان کامل نمی گردد. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «ایمان یکی از شما کامل نمی گردد تا اینکه از پدر، فرزند و همه ای انسان ها برای وی دوستداشتنی نباشم». چرا باید اینقدر با پیامبر محبت نمود؟

چون محبت سبب پیروی واقعی می گردد. قسمی که گفته اند: «إِنِّ الْمَحَبَّ لِمَنْ يَحِبُّ مَطِيعٌ» یعنی: محبت کننده فرمانبرکسی است که دوست اش دارد. پیروی از پیامبر دلیل محبت واقعی با او می باشد.

اگر خواهان تاثیر سنت بر شخصیت،

کرد». سوال به میان می آید که ازاین سرمشق هدایت چگونه الگو برداری نماییم؟ اولین گام در راستای الگو برداری:

شناختن همه جانبه ای فردی می باشد که الگو قرار می گیرد. از آنجا که پیامبر صلی الله علیه وسلم وجود فزیکتی در میان ما ندارند؛ بناء یگانه وسیله ی شناخت شان مطالعه ی کتاب هایی می باشد که در مورد سیرت، شمایل و سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم تحریر گردیده است. هم چنان آموختن روش زندگی، اخلاق، کردار و گفتارشان در اوقات و مراحل گوناگون زندگی شان می باشد.

خوشبختانه زندگی پیامبر صلی الله علیه وسلم مانند کتاب کشوده ای است، که همه آنرا خوانده می توانند و در زندگی شان هیچ گوشه پوشیده ای وجود ندارد. این سخن را حتی دشمنان شان تایید می نمایند. یک تن از علماء غربی می گوید: «محمد صلی الله علیه وسلم تنها کسی است که در روشنی خورشید به دنیا آمده است». یکی از علت های تدوین سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم، حفظ سیرت و زندگی شان بود، تا امت های پسین تا قیام قیامت از سنت و سیرت شان استفاده کنند واز آن الگو برداری نمایند.

دومین گام: عمل به سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم می باشد. اسلام دینی

قطعه‌نامه همایش ملی علماء برای صلح

قال تعالى: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوِيكُمْ وَأَتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ» الحجرات: ۱۰

آیت قرآنی فوق ثابت می‌سازد که تلاش برای آوردن صلح، یک وجیهه شرعی و از نظر عرف و عقل نیاز مبرم و ضرورت فوری میهن عزیز ما می‌باشد. این همایش بزرگ ملی علماء به این غرض تشکیل یافته تا آواز ساکت، خاموش و خفته ملت را به تمام جهت‌های متنازع‌فیه و اطراف درگیر برساند که کاسه صبر ملت افغانستان از جنگ و قتال و کشتارهای پیاپی لبریز شده است و دیگر تاب و تحمل این همه بدبختی را ندارند. بدین وسیله می‌خواهیم بر آنها و حامیان خارجی شان خاطر نشان کنیم که اینک تمام اقشار ملت مظلوم افغانستان و خاصاً جامعه روحانی و علمای آن مصمم‌اند که برای آوردن یک صلح واقعی و افغانستان شمول، همکاری نمایند تا استقرار قائم گردد و دامنه این جنگ ویرانگر برچیده شود. بر این اساس، ما مشترکین این همایش ملی علماء، بر موارد زیر اصرار می‌ورزیم:

۱- رسیدن به صلح و امنیت و پایان دادن به جنگ ویرانگر کنونی اولویت ملت ماست، که باید در راستای آن هر نوع فایده شخصی و گروهی و امتیاز طلبی‌های سیاسی قربان گردد. برای این امر سترگ و هدف کلان، تمام جهت‌های ذیدخل در قضیه کشور مان را فرا می‌خوانیم تا از هر نوع مصلحت‌اندیشی‌های شخصی و مفاد سیاسی بگذرند و از داعیه صلح مخلصانه پشتیبانی کنند.

۲- صلحی که ما تقاضا داریم و برای تحقق آن مساعی به خرج می‌دهیم صلحی است که به جنگ‌ها و کشتارها در هر لباسی و تحت هر عنوانی که باشد نقطه پایان بگذارد، مصالح‌علیای کشور ما را تحقق بخشد، آمدن حکومت اسلامی و تطبیق قانون قرآن را ضمانت کند، جایگاه حقیقی علماء و احترام آنها را در جامعه و نظام سیاسی محفوظ بدارد، دست بی‌دینی و انحلال اخلاقی را کوتاه سازد، آزادی بیان و حریت تعبیر را برای تمام اقشار جامعه در روشنی ارزشهای اسلامی حفظ کند.

۳- ما اعتقاد داریم، تا زمانی که نیروهای خارجی به طور کامل از افغانستان خارج نگردند آتش جنگ خاموش نمی‌گردد و صلح واقعی در این کشور تحقق نمی‌پذیرد؛ بناء تقاضای ما از کشورهایی که در افغانستان نیروی نظامی دارند آن است که هرچه عاجلتر و مطابق تقسیم اوقات منظم، نیروهای خویش را بیرون کنند، تا مردم ما مطابق اولویتهای خود به مشکلات خویش رسیدگی کنند و اختلافات خویش را حل نمایند.

۴- ما باور داریم که اساسی‌ترین مرحله صلح در افغانستان، مرحله تفاهم بین الافغانی می‌باشد، و خواستار آنیم که باید برای تحقق این مرحله گام‌های جدی و سنجیده برداشته شود و به همین منظور، لازم است که در این مرحله از ایجاد تشنجات و خشونت‌ها خودداری صورت گیرد و طرف‌های درگیر باید از تبلیغات سوء علیه یکدیگر و حمله بر مواضع همدیگر خودداری نمایند و تأکید بر آن داشته باشند تا به صلح و قطع جنگ دست یابیم.

۵- ما برای کامیابی تفاهم بین الافغانی و به نتیجه رسیدن مذاکرات صلح، خواستار آن هستیم که اطراف ذیدخل در قضیه، از هر نوع احتکار اجتناب کنند، زیرا که احتکار عضویت در هیئت‌های مذاکرات به نفع جهت‌های معین کار صلح را صدمه می‌زند و تحقق صلح و مذاکرات بین الافغانی را دچار بن‌بست می‌سازد و در برابر تشکیل یک شورای ملی صلح افغانستان شمول سنگ مانع می‌گردد.

۶- خواست و تقاضای جدی ما از تمام اقشار ملت آن است که به خواست علمای کشور لبیک گفته و از داعیه پشتیبانی کنند و در قضیه صلح افغانستان بی‌تفاوت نباشند.

۷- ما از تمام کشورهای همسایه و جهان می‌خواهیم تا از دخالت در امور افغانستان خودداری کنند، چرا که هر نوع دخالت در افغانستان، سبب تداوم جنگ گردیده و ادامه جنگ به سود هیچ کس نیست.

۸- ما از تمام نمایندگان محترم رسانه‌ها و مسؤولین امور خواستاریم تا صدای صلح را به گوش همه مردم برسانند، و ما را برای ایجاد ندای ملی صلح همکاری نمایند.

۹- ما از سازمان ملل متحد می‌خواهیم تا در امر آوردن صلح با ملت افغانستان صادقانه همکاری نماید. زمینه‌های گفتگوی صلح بین الافغانی را مهیا گرداند و از کشورهای قادر به همکاری در قضیه صلح افغانی تقاضا کند تا ملت افغانستان را بی‌دریغ و مخلصانه همکاری نمایند.

در پایان از الله متعال استدعا داریم تا دامنه این جنگ و ویرانگر و خانمان‌سوز را از وطن عزیزمان برچیند و صلح، امنیت و استقرار را در کشور ما ارزانی بخشد. وما ذلک علی الله بعزیز

همایش ملی علماء برای صلح

مجمع علمی علمای افغانستان

مونږ چې کله د افغانستان په اړه بحث کوو نو ډیرې وخت مو استدلال دا وي چې زمونږ حالت چاسره د پرتلې وړ نه دي، مونږ په خپل حال کې بې مثله (Unique) او بې پرتلې یو او هغه چې پر مونږ تیرېږي نورو هغه نه دي تجربه کړي. تیره اونۍ د دوه بحثونو په لړ کې همدې استدلال سره مخامخ شوم.

زه بیا دغه استدلال سره کاملاً مخالف یم. د ژوند په هره برخه او هر ډگر کې زمونږ غوندې حالت د نړۍ په بیلا بېلو هېوادونو کې راغلی. که د انقلابونو بحث کوو، ایران د تېرې پېړۍ درېیمه ربعه کې انقلابونه تجربه کړل، که د هېوادونو په کورنیو چارو کې د مداخلې بحث شي، نو د سړې جگړې په اوږدو کې له امریکا نیولې تر اروپا او آسیا ټول د دغه حالت ښکار وو، که د داخلي انتشار بحث وي، نو په گاونډي کې مو پاکستان او هند له مودو دا حالت تجربه کوي. امریکا دا اوس د ټرمپ مانده او معقوله سیاستوالو ترمنځ انتشار تجربه کوي، انگلستان ته وگورئ، له اروپايي ټولنې څخه د وتلو په سر په ستر بحران اخته دی. زه د سولې په بحث کې د «بې مثله» استدلال سره ډیر مخ کېږم. هلته هم که فکر وکړو نو د شلمې پېړۍ دویمې برخې کې اکثره جگړې کورنۍ وې، باندنيو اړخونو ورته تیل وړ پاشل، او د سولې هر بهیر یې پر خپلو گټو د را څرخولو له پاره له ځنډ او ځنډ سره مخامخ کولو. آن که تاریخ ته وگورو، هغه حالت چې د روس او انگریز ترمنځ افغانستان تجربه کولو، ایرن، په یوه کمه اندازه، ورته حالت سره مخ ؤ.

زما بحث دا دی چې زمونږ حالت بې مثله او بې نظیره نه دی. په بحرانونو کې گرفتار هر هېواد په وړه یا لویه کچه همدا څه تجربه کوي، چې مونږ ورسره لاس او گریوان یو.

بیا نو هغه څه دي چې زمونږ د بحران څخه له وتلو د هلو ځلو مانع گرځیدلي؟ شاید په ټیټه کچه ډیر دلایل موجود وي، ډیر توپیرونه وي، او یو سیاق (Context) له بل سره فرق وکړي. اما په لویه کچه چې یو ستر تفاوت مونږ له نورې نړۍ سره لرو، زما په اند، هغه د حساب د ککړیو ځان غوښتنه، د خپلو گټو پر ملي گټو لومړیتوب او د لنډ مهاله گټې په خاطر اوږد مهاله گټې په خطر کې اچول دي. دلته قشر مطرح نه دي، بلکې د خبرې او اغیزناکه شخصیتونو خبره ده. زه چې څومره فکر کوم، نورې نړۍ سره پرتلې کوم، د خپل حال لاملونه لټوم، نو چې وگرځم را وگرځم، په همدې ټکي کې بند شم. که تاسې کوم بل دلیل هم وینئ؟

یو څو سړي په کار دي خو د کار سړي په کار دي!

یو څو سړي په کار دي

خو د کار سړي په کار دي!

مشتاق رحیم

زما بحث دا دی چې زمونږ حالت بې مثله او بې نظیره نه دی. په بحرانونو کې گرفتار هر هېواد په وړه یا لویه کچه همدا څه تجربه کوي، چې مونږ ورسره لاس او گریوان یو.

اصلاح فرد، خانواده و جامعه.
تأمین عدالت اجتماعی و قانونیت در کشور.
ترقی و انکشاف همه جانبه افغانستان.

شعار ما

- اصلاح ملی در ویرایش مطالب دست باز دارد.
- مطالب آمده مسترد نمی شود.
- مطالب منتشره بیانگر آرای نویسندگان است.

بجز اصلاح اراده دیگری ندارم
اصلاح
میاشتی
داسلامداصيل فہم منبر

په لغمان ولايت کې ولسي ديني غونډه تر سره شوه

جمعیت اصلاح افغانستان د لغمان ولایتي څانګې د کلنۍ ولسي ديني اجتماع تر نامه لاندې د لغمان ولايت د مرکز او ولسوالیو څخه

شاوخوا ۳۵۰ تنه دیني عالمان، قومی مشران، استاذان او ځوانان غونډې ته رابللي وو.

غونډه د قرآن کریم د څو مبارکو آیتونو په تلاوت سره پیل شوه. په پیل کې د لغمان جمعیت اصلاح ولایتي مسوول ښاغلي استاد قاضي احسان الله دعوتیار ګډونوالو ته هر کلی او ښه راغلاست ووايه.

ورپسې د جمعیت اصلاح افغانستان د مرکزي شورا غړي او جید عالم ښاغلي مولوی محمد نعیم جلیلي په فرد او ټولنه باندې د ګناهونو د اغیزو او اثراتو تر نامه لاندې هر اړخیزه عالمانه وینا وکړه.

ورپسې د جمعیت اصلاح افغانستان د مرکزي شورا غړي، د ننگرهار پوهنتون استاد دکتور نجیب الله صالح د اولادونو په روزنه کې د والدینو مسوولیت تر سرلیک لاندې ارزښتناکه علمي وینا وکړه.

وروسته د جمعیت اصلاح افغانستان د مرکزي شورا رئیس، پیاوړي دعوتګر دکتور محمد عاطف غونډې ته عالمانه وینا وکړه، هغه په خپلو خبرو کې د امت او ملت په وحدت ټینګار وکړ، همدارنګه یې د پرمختګ لامل د ولس وحدت وښود.

تر غرمۍ وروسته د جمعیت اصلاح افغانستان د مرکزي شورا غړي، تنظیمي مرستیال او د ننگرهار پوهنتون پخواني استاد عبدالرحیم صراف د پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) په سیرت او اخلاقو ارزښت لرونکې وینا وکړه.

هغه زیاته یې کړه چې مونږ الحمد لله مسلمانان یو، په اسلامي ټولنه کې اوسېږو، خو په ډیرو برخو کې مو د پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) اخلاق پرېښي دي. پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) د اولادونو لپاره یوشه پلار، د میرمنو لپاره یو ښه خاوند، ګاونډي لپاره یو ښه ګاونډي، د سیاست په ډګر کې یو ښه سیاستمدار، عالي رهبر، د جنگ په ډګر کې یو اعلی قوماندان او د ډېرو غوره صفات لرونکي ؤ. تر غرمۍ وروسته د جمعیت اصلاح افغانستان د مرکزي شورا غړي، تنظیمي مرستیال او د ننگرهار پوهنتون پخواني استاد عبدالرحیم صراف د پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) په سیرت او اخلاقو ارزښت لرونکې وینا وکړه.

په پای کې د جمعیت اصلاح افغانستان د ختیځې سیمې مسوول او د مرکزي شورا غړي محمد عثمان اخلاص د غونډې د ټولو درنو ګډونوالو له اشتراک څخه مننه وکړه.

غونډه په هېواد کې دایمي سولې او پرمختګ په دعا سره پای ته ورسېده.

رایډیو صدای اصلاح 104.3 FM

با ۱۷ ساعت نشرات در شبانه روز

شماره تماس: 0786945943

اصلاح ملي میاشتني

در ۲۸ ولایات کشور به تیراژ بلند توزیع می گردد

اصلاح انلاین

پر بیننده ترین صفحه انترنټی افغانی

www.eslahonline.net

احکامات شما را می پذیریم